Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 14 декабрда асос солинган • 1995 йил 14 октябрь, шанба • № 81 (10.757) • Эркин нархда сотилади

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

12 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Стенли Туэмлер Эскудеро ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Стенли Туэмлер Эскудеро Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистонда бозор иқтисодиёти муносабатларини шакллантиришдаги оқилона сиёсати мамлакатнинг келажакдаги тараққиётига мустаҳкам пойдевор қўйганини эътироф этди. У халқларимиз ўртасидаги дўстона алоқаларнинг ривожланиши самарали ҳамкорлик гарови эканини қайд қилиб, бу йўлда бор куч-ғайратини сарфлашини таъкидлади.

Ислом Каримов Ўзбекистон ҳукумати АҚШ билан ўзаро тенг ҳуқуқли ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтиришдан манфаатдор эканини айтиб, мамлакатларимизнинг сиёсий ва иқтисодий соҳалардаги алоқаларини равнақ топтириш борасида фойдаланиш мумкин бўлган талай имкониятлар мавжудлигини таъкидлади.

Мамлакатимиз раҳбари элчининг масъулиятли ва шарафли вазифани адо этишида муваффақият тилади.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

КЕЛАЖАКДАГИ ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

1995 йил 11 октябрь куни Тошкент вилоят ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг 1995 йил 9 ойлик якунлари ва ислоҳотларнинг боришига бағишланган вилоят фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда вилоят ҳокимининг муовинлари, ҳокимлик бўлим ва бошқармалари раҳбарлари, мутахассислар, шаҳар ва туман ҳокимлари иштирок этилар.

Фаоллар йиғилишида вилоят ҳокими Э. М. Рўзиев 1995 йилнинг 9 ойида вилоят ижтимоий-иқтисодий ривожланиши якунлари ва ислоҳотларнинг бориши тўғрисида маъруза қилди.

Ҳоким вилоят халқ хўжалигидаги аҳволнинг 9 ойи якунларини таҳлил этар экан жойларда ислоҳотларни чуқурлаштириш, ишлаб чиқаришда барқарорликни таъминлаш, ижтимоий,маданий, маърифий соҳаларда белгиланган тадбирларни амалга оширишда сезиларли ўзгаришлар бўлаётганлигини таъкидлади. Хусусан, ўтган давр мобайнида турли корхона ва объектларни хусусийлаштириш, мулкни эгасига бериш жадаллашди. Корхоналарга 272 та давлат далолатномаси берилди. Объектларни хусусийлаштиришдан тушган маблағ 120487 миллион сўмни ташкил этди. 242 миллион сўмлик кўчмас мулк объектлари сотилди. Йил бошидан буён вилоятда 18 та аукцион ва 49 та ким ошди савдолари ўтказилди.

Вилоятда очиқ турдаги акционерлик жамиятларини ташкил этиш ва уларнинг акцияларини қимматли қоғозлар биржасида сотиш кенгайди.

Вилоят саноат ишлаб чиқаришида ҳам шу йилнинг учинчи чорагида аҳвол бирмунча яхшиланди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1257 миллион сўмлик маҳсулот кўп ишлаб чиқарилди. Энг муҳими йирик корхоналарда ишлаб чиқаришни барқарорлаштириш йўлида катта ишлар қилинмоқда. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, уларнинг турларини ва сифатини яхшилашга эътибор кучайтирилди. Айниқса, қўшма корхоналарни ривожлантириш ҳисобига халқимизга истеъмол моллари етказиб беришнинг кўпайиб бораётганлиги қувончли ҳолдир. Зангиота туманидаги «Пар-Итал», Паркент туманидаги «Шароб» қўшма корхоналари, Юқоричирчиқ ва Ўртачирчиқ туманларидаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга хизмат қилаётган корхоналар яхши самаралар бермоқда.

Саноатни қишлоққа олиб кириш жадаллашди. Йил бошидан буён қишлоқларда 280 га яқин кичик корхона, цех ва линиялар жорий этилди. Ана шулар ҳисобига 10 мингдан ортиқ қишлоқ аҳолиси янги иш жойлари билан таъминланди.

Қурилиш мажмуида ҳам ислоҳотлар ишлаяпти. Айниқса, аҳолини уй-жой билан таъминлаш, газ, сув муаммосини ҳал этишга эътибор кучайтирилди.

Етакчи тармоқ ҳисобланган қишлоқ хўжалигидаги аҳвол ҳам маърузада чуқур таҳлил этилди. 1995 йилнинг ўтган даврида қишлоқ хўжалигида ялпи маҳсулот тайёрлаш кескин ўсди. Вилоятда пилла, ғалла тайёрлаш топшириқлари бажарилди. Ўтган йилга нисбатан пахта, гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари тайёрлаш жадал суръатлар билан бораётганлиги таъкидланди.

Аммо, шу билан биргаликда, вилоятда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, ишлаб чиқариш суръатларини ошириш борасида ҳали кўп иш қилиниши керак. Вилоят ҳокими бажарилиши лозим бўлган ана шу муҳим масалаларни алоҳида таъкидлади. Хусусийлаштиришни кенгайтириш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ички имкониятлар ҳисобига йирик корхоналар қувватини барқарорлаштириш бугунги куннинг асосий талаблари эканлиги уқтириб ўтилди.

Биринчи галда аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, хонадонларни тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашни яхшилашга эътибор кучайтирилиши зарур. Шу мақсадда 1996 йил вилоятда аҳолини газ ва сувга бўлган талабини ниҳоясига етказиш йили бўлиши кераклиги айтилди.

Э. М. Рўзиев қишлоқ хўжалигидаги асосий масалаларга тўхталиб, ҳозир бутун диққат эътиборни катта меҳнат эвазига етиштирилган пахта ҳосилини тезроқ йиғиб-териб олиш зарурлигига қаратди. Шунингдек, кузги ғалла экишни якунлаш, сабзавот майдони ва боғлардаги ҳосилни йиғиштириб олишни ҳам кечиктириб бўлмайди, деди у.

Кузда 1996 йил ҳосили учун вилоятда 144 минг гектар ерга, шу жумладан 117 минг гектар суғориладиган майдонга ғалла экилади. Бу 1996 йилда вилоят аҳолисининг эҳтиёжи учун зарур бўлган барча ғалла маҳсулотларини тўлиқ вилоятнинг ўзида етиштириш имконини беради. Шундай экан, бутун ҳаракат шунга қаратилиши керак.

Айни вақтда вилоят меҳнаткашлари учун етарли миқдорда картошка, сабзавот ва мева тайёрлаш, бу маҳсулотлар билан аҳолини қиш даврида ҳам мўърида таъминлаш чора-тадбирлари кўрилиши керак.

Фаоллар йиғилишида «Ўзбекистон металлургия комбинати» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори **А. Фармонов,** Чирчиқ шаҳар ҳокими **Д. Азизхўжаев.** Янгийўл шаҳар ҳокими **Ш. Қорабоев,** Янгиобод шаҳар ҳокими **Н. Нодиров,** Оҳангарон шаҳар ҳокими **А. Расулов,** Ангрен шаҳар ҳокими **Т. Анорбоев** ва бошқа бир қатор корхоналарнинг раҳбарлари ўзлари бошчилик қилаётган шаҳарларда ва ишлаб чиқариш корхоналарида амалга оширилаётган ишлар ҳамда йилнинг тўртинчи чорагида амалга ошириладиган тадбирлар тўғрисида ахборот бердилар.

Фаоллар йиғилишида республика Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитасининг раиси муовини **Г. Саидова** сўзга чиқди.

Фаоллар йиғилишида республика Вазирлар Маҳкамасининг умумиқтисод бўлими мудири **Р.Каримов** иштирок этди.

Фаоллар йиғилишида кун тартибига қўйилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди ва долзарб вазифалар белгилаб олинди.

«УСТОЗ ВА ШОГИРД: БАРҲАЁТ АНЪАНАЛАР»

Вилоят кўргазмаси

Кейинги йилларда халқимиз амалий санъати, миллий ҳунармандчилигини қайта тиклаш, устоз ва шогирд ҳамкорлигини ривожлантириш борасида бир қатор ишлар қилинмоқда. 24 — 26 октябрь кунлари Тошкентда «Устоз ва шогирд: барҳаёт анъаналар» шиори остида бўлиб ўтадиган Ўзбекистон ҳунармандларининг биринчи республика ярмаркаси ана шундай хайрли ишлардан биридир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50 йиллиги ва Буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан ўтказилаётган бу тадбирга ЮНЕСКО ва БМТ дек нуфузли ташкилотлар катта эътибор билан қараётганлиги билан ҳам аҳамиятлидир.

Куни кеча пойтахтимиздаги Меъморлар уйида ана шу катта анжуман доирасида вилоят хунармандларининг биринчи кўргазмаси очилди.

— Юртимизда қўли гул ҳунармандлар, халқ амалий санъатининг усталари жуда кўп, — деди вилоят кўргазмасининг очилишида қатнашган Ўзбекистон маданият ишлари вазири Эркин Ҳайитбоев. — Шу жумладан пойтахт вилоятини ҳам ўзига хос ҳунармандчилик воҳаси дейиш мумкин. Бугун кўргазмада намойиш этилаётган, томошабинларнинг энг яхши баҳосини олган асарлар республика ярмаркасида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритади.

Томошабинлар кўргазмага қўйилган асарлар билан қизиқиб танишар эканлар, вилоятимиз шаҳар ва туманларида катта санъат усталари, уларнинг ишларини муносиб давом эттираётган шогирдлар талайгина эканлигига гувоҳ бўлдилар. Жумладан, Паркент туманилик Миртожи Жамолов ижодида портрет услуби ўзига хос ўрин тутади. Унинг кўргазмада намойиш этилаётган «Навоий», «Ҳамид Олимжон», «Тоғам», «Уста полвон У. Қурбонов» каби асарлари кўпчиликнинг диққатини ўзига тортди. Шунингдек, унинг «Бобур Паркентда», ангренлик А. Бухоровнинг «Тоғ манзараси», «Олтин куз», «Қиш» манзарали асарлари олдида ҳам томошабинлар узоқ туриб қолдилар.

Тошкент туманилик Ф. Файзиевнинг ганч ўймакорлик буюмлари, оққўрғонлик И. Турдиқуловнинг ёғочдан ясалган «Ликобча», «Ўриндиқ намунаси», шу туманлик Муҳайё Мақсудованинг бадиий каштачилик намуналари ҳам томошабинларнинг яхши баҳосини олди.

Кўргазма билан қизиқиб танишганларни айниқса Тошкент туманидан Т. Умурзоқов ясаган «Нақшинкор бари» ўзига жалб қилди. У бетакрор нақшлар билан безатилган, ишлатиш учун ҳам ниҳоятда қулайдир. Умуман кўргазмадан жой олган ҳар бир буюмлар кишилар кўзини қувонтириши билан бирга, уларнинг ўзига хослиги, нафислиги, сержилолиги билан хайратлантиради.

Кўргазманинг очилишида вилоят ҳокимининг муовини Д. Жаҳонгирова, вилоят касаба уюшмалари кенгаши раиси М. Тўлагановалар иштирок этишди.

Тезкор матбуот гуруҳи хабар қилади

**Матбуот штабининг телефонлари:
33-40-48, 33-64-95, 33-90-82,
33-02-92, 33-38-41, 39-12-93.**

БЕШ КУНЛИК ҒОЛИБЛАРИ

1995 ЙИЛ пахта йиғим-теримида энг юқори кўрсаткичларга эришган туманларга Тошкент вилояти ҳокимлигининг пул мукофотларини бериш юзасидан навбатдаги беш кунликка якун чиқарилиб, ғолиблар аниқланди.

Шу йил 6 октябрдан 10 октябргача бўлган беш кунликда давлатга 5137 тонна пахта топшириб, йиллик режага нисбатан 14,07 фоиз ўсишни таъминлаган Қуйичирчиқ туманига биринчи ўрин ва 30 минг сўм пул мукофоти насиб этди. Шу ўтган давр ичида 4960 тонна пахта тайёрлаб, йиллик режага нисбатан 13,81 фоиз ўсишга эришган Ўртачирчиқ туманига иккинчи ўрин ва 20 минг сўм пул мукофоти ва 5219 тонна пахта тайёрлаб, йиллик режага нисбатан 13,50 фоиз ўсишга эришган Оққўрғон туманига учинчи ўрин ва 10 минг сўм пул мукофоти берилди.

ЧИНОЗ туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги пахтакорлари ҳам ғалаба манзилига яқинлашиб келмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга) механизатор Э. Азимов, бош ҳосилот Т. Ғаффоров ва бош иқтисодчи М. Баҳромовлар иккинчи терим олдидан даладаги ҳосил баракасини кўздан кечирмоқдалар. Р. ГАЛИЕВ олган сурат.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1995 йил 13 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(фоиз ҳисобида)

биринчи устун - туманлар, иккинчи устун - бир кунда, учинчи устун - мавсум бошидан буён

ЎРТАЧИРЧИҚ	**1,81**	**106,37**
Оққўрғон	2,00	90,68
Бекобод	1,60	84,41
Бўка	2,02	83,96
Юқоричирчиқ	1,80	83,96
Чиноз	1,73	76,21
Янгийўл	1,40	74,34
Қуйичирчиқ	2,20	73,42
Пискент	1,40	53,84
Вилоят бўйича	1,81	82,41
* * *		
1994 йилда бўлган эди	2,21	65,84

1700 ГЕКТАР ЕРГА ДОН СОЧИЛДИ

БЎСТОНЛИҚ тумани ғаллакорлари 1996 йил дон ҳосилига ҳозирлик кўриш ишларини қизғин олиб бормоқдалар. Бу йил кузда 8235 гектар майдонга дон сочиш режалаштирилган.

Туманда экин майдонларини сифатли шудгорлаш, далага маҳаллий ва маъданли ўғитлар чиқариб солиш уюшқоқлик билан давом эттирилмоқда. Механизаторлар дон экиш ишларини жадаллик билан олиб бормоқдалар. Ҳозиргача 1700 гектар майдонга уруғ сочилди.

80 ФОИЗИ — БИРИНЧИ НАВ

БЕКОБОД туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги бу йил мавсум бошидан пешқадамликни бой бермай келди. Йиғим-терим ишларини юқори уюшқоқлик билан ташкил этиш, теримчилар меҳнатини рағбатлантириб бориш яхши самаралар берди. Натижада хўжалик миришкорлари қиса вақт ичида туманда биринчи бўлиб, ғалаба манзилига етиб келдилар. Қабул пунктларига 2750 тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берилиб, йиллик топшириқ ортиғи билан адо этилди. Ҳосилдорлик ўртача 25 центнерданга тўғри келди. Хомашёнинг 80 фоиздан кўпроғи биринчи навларга топширилди.

Меҳнат ғалабасига хўжаликнинг Х. Сайдинов, О. Мамаюсупов бошлиқ участкалари ҳамда Н. Оллоёров, Ж. Норжигитовлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг заршунослари муносиб ҳисса қўшдилар. Етиштирилган ҳосилни вақтида йиғиб-териб олишда Бекобод цемент комбинати, ғишт ва кроват заводларининг ишчилари, туман марказий касалхонасининг шифокорлари жуда катта мадад кўрсатмоқдалар. Навоийликлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, жами ҳосилни 3 минг тоннага етказиш учун курашни давом эттирмоқдалар.

ҚЎШИМЧА ЯНА 150 ТОННА

ЮҚОРИЧИРЧИҚ туманидаги «Политотдел» жамоа хўжалигининг «Болта» бўлими пахтакорлари даладаги ҳосилнинг сўнгги мисқолигача териб олишга ҳаракат қилмоқдалар.

— Бу йил 254 гектар майдонда пахта етиштирдик,— дейди бўлим бошқарувчиси У. Турсунбоев.— Пахта йиғим-теримига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрганимиз туфайли йиллик режамизни хўжаликда қисқа вақт ичида биринчи бўлиб бажардик. Гектаридан 28 центнердан хирмон кўтардик. Далада ҳали ҳосил кўп. Ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 150 тонна пахта топширишга аҳд қилдик.

Бўлимнинг бу ютуғига режаларини 5-6 иш кунида бажарган А. Холмирзаев, А. Хайитматов, И. Манасовлар бошлиқ илғор бригадаларнинг жамоалари муносиб ҳисса қўшдилар. Ака-ука механизаторлар Бахтиёр ва Ихтиёр Манасовлар, Абдушукур Курмашев мусобақада пешқадамликни қўлдан бой бермай шу кунгача ҳар бирлари эл хирмонига 120-130 тоннадан ошириб пахта тўкдилар.

А. МАТҚУЛОВ.

«АМИР ТЕМУР» МАРРАГА ЕТДИ

ЧИНОЗ туманидаги Амир Темур номли жамоа хўжалиги деҳқонлари катта зафар қучдилар. Пахта йиғим-терими ишларини пухта ташкил этган заршунослар шу кунгача 1000 тоннадан зиёд «оқ олтин» хирмони кўтариб, пахта тайёрлаш йиллик топшириғини туманда биринчи бўлиб адо этдилар. Ҳар гектар майдондан 28 центнердан ҳосил олинди.

Хўжаликнинг бу ютуғига йиллик топшириқларини аллақачон ўринлаб қўйган, гектар бошига 30-35 центнердан хирмон кўтарган Хурсанд Бўрибоев, Абдужалил Дўсимбетов бошлиқ бригадаларнинг жамоалари салмоқли ҳисса қўшдилар. Шу ўринда ҳар бири 75-85 тонна пахта териб берган механизаторлар Ғулом Умаралиев, Абдурашид Арслонов, Абдужаббор Ғаниев мавсумда 3,5 тонна пахта терган пешқадам теримчи Мамлакат Тилланазарова ва хўжалик хирмонига ҳозиргача 24 тоннадан зиёд пахта териб тўккан Зангиота туманидан келган хашарчилар ҳақида ҳам тақсин сўзлари айтса арзийди.

Далаларда ҳали ҳосил сероб. Хўжалик миришкорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 200 тонна пахта топшириш ва ҳосилдорликни 32 центнерданга етказишга бел боғладилар.

О. МАЪМУРОВ.

ФАХРИЙЛАР ҲАМ ДАЛАДА

А. ЯССАВИЙ номли жамоа хўжалигининг «Қизил ту» қишлоғида истиқомат қилаётган уруш ва меҳнат фахрийлари ҳам далада тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар. Улар кунига хирмонга 1200-1300 килограммдан зиёд пахта териб тўкмоқдалар.

Фаоллардан Абдулла Аблашимов, Қолди Қозоқбоева, Рисҳол Айдарова, Гулниса Шокирова, Абдувоит Сидиқов, Пармон Мамараимов, Роза Салахова, Сайлов Анорқулова, Ўролгул Қулбоевалар ҳар куни 50-55 килограммдан пахта териб, кўпчиликка ўрнак бўлмоқдалар. Бу ишда уларга маҳалла қўмитасининг раиси Барот Эсенбоев бош-қош бўлмоқда.

Н. ЖОЛДАСОВ,
Юқоричирчиқ тумани.

ХУШ КАЙФИЯТ — УНУМЛИ МЕҲНАТ

Ўзларининг фидокорана меҳнатлари билан вилоятимизнинг улкан хирмонига муносиб улуш қўшаётган пахтакорлар ва ҳашарчиларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида ташкил этилган вилоят кўчма тарғибот-ташвиқот марказининг навбатдаги сафари Бўка тумани бўйлаб ўтди.

— Бугунги кунда Бўка пахтазорларида ўзгача кайфият ҳукмрон. Каттаю-кичикнинг фикри-ёди ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олишда. Ҳусусан йигирма мингдан ортиқ бўкаликлар далага чиқишган, Ангрен шаҳри ва Қибрай туманидан келган етти мингдан ортиқ ҳашарчилар уларга камарбаста. Биз Ангрен шаҳридаги 29-ҳунар-техника билим юртидан келган талабалар пахта тераётган «Бахмал» жамоа хўжалигининг 7-бригадасига етиб келганимизда тушлик пайти эди.

— Талабалар меҳнатидан хурсандмиз, — деди жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Турғунбой Азаматов, — Уларнинг меҳнатидан суръатга суръат қўшилмоқда. Бу йил 645 гектар майдонга пахта экканмиз. Режа бўйича 1340 тонна ҳосил топшириш ниятимиз бор.

— Хўжаликда теримчиларнинг унумли меҳнат қилишлари, мазмунли ҳордиқ чиқаришлари учун етарли шарт-шароитлар яратилган, — суҳбатга қўшилди билим юрти ўқитувчиси Шаҳзода Усмонова. — Икки маҳал иссиқ овқат, ҳар килограмм пахта учун 1 сўм 20 тийиндан ҳақ тўлаш йўлга қўйилган.

Талабалар даврасида Ёшлар иттифоқи вилоят қўмитасининг биринчи котиби Н. Жабборова, ёзувчи Тўлқин Эшбек, «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази вилоят бўлими бошлиғининг муовини Р. Шералиевлар иштирокида қизғин суҳбат бошланиб кетди. Туман маданият уйининг «Дугоҳ» дастаси аъзолари ижро этган шўх, ўйноқи қўшиқ ва лапарларига теримчи йигит-қизлар завқ билан рақсга тушишди. Тарғибот-ташвиқот марказининг «Хирмонингизга барака» тезкор варақасининг 2-сони шу ерда тайёрланди. Унга кунига 65-70 килограммдан ошириб пахта тераётган А. Абдураззоқов, Ғ.Мирзабоева, Д. Эрматова, Г. Расулева, Г. Ойнакулова, Р. Бўронбоев каби илғорларнинг номлари ёзилди.

Навбатдаги учрашув эса, шу жамоа хўжалигининг 4-бригадасида бўлиб ўтди. Бур ерда Ангрен кўмир резрезидан келган ҳашарчилар пахта теришяпти. «Хирмонингизга барака» тезкор варақасининг 3-сони бу ерда ўрнак кўрсатаётган ишчи-ҳашарчиларга бағишланди.

Бўлиб ўтган қизғин суҳбат, ижро этилган куй-қўшиқлар мададкорларга хуш кайфият бахш этди.

З. ЖЎРАЕВА.

• ОБУНА — 96 • ОБУНА — 96 • ОБУНА — 96 • ОБУНА — 96 •

ДИҚҚАТ, ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА!

Муҳтарам газетхонлар!

Шу йилнинг 1 октябридан барча почта бўлимлари, матбуот тарқатиш тармоқларида газета ва журналлар, шу жумладан **«Тошкент ҳақиқати»** учун 1996 йилга обуна бошланди.

«Тошкент ҳақиқати»нинг обуна баҳоси бошқа нашрларга нисбатан бирмунча арзонроқ. Вилоят аҳолиси учун:
бир йилга — 606 сўм 60 тийин,
олти ойга — 303 сўм 30 тийин,
уч ойга — 151 сўм 65 тийин,
бир ойга — 50 сўм 55 тийин.

Агар сиз Тошкентда яшаётган бўлсангиз, обуна бундан ҳам арзонга тушади:
бир йилга — 516 сўм,
ярим йилга — 258 сўм,
уч ойга — 129 сўм.

Абонент қутичаларидан фойдаланадиган тошкентликлар эса бундан ҳам озроқ ҳақ тўлайдилар:
бир йилга — 432 сўм,
ярим йилга — 216 сўм,
уч ойга — 108 сўм.

Корхона, ташкилот, муассалар учун ҳам, якка тартибда обуна бўлувчилар учун ҳам ана шу нарх белгиланган.

«Тошкент ҳақиқати»нинг нашр кўрсаткичи аввалги йилгидек — 65672.

Қадрдон газетангизга обуна бўлишга шошилинг!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

1995 йил 14 октябрь № 81 (10.757)

Мулоқот: Президент И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби жойларда қандай ўрганилмоқда?

ЮКСАК МАҚСАДЛАР ЙЎЛИДА

ХАЛҚ орасида ўқимоқ ва ўрганмоқ — хазина топмоқ билан баробардир, деган нақл бор. Бу-бежиз айтилмаган гап. Унинг замирида катта маъно ётади. Зеро, алломалардан, фузалолардан, зукко давлат арбобларию, амалиётчи мутахассисларнинг билимлари, тажрибалари, ўгиту-насиҳатларидан ўрганмай туриб, ҳар бир инсон, ҳар бир жамият камолотга эриша олмайди. Президентимиз И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура», «Биздан озод ва обод Ватан қолсин», «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли», «Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» каби китоблари ва рисолалари ҳам республикамиз ривожининг айни замондаги тараққиётида улкан аҳамият кашф этди. Уларда давлатимиз ва жамиятимизнинг янги босқичлардаги, янгича шароитлардаги ўзига хос тамойиллари, юксалиш йўллари ва истиқболдаги мақсадлари илмий ва назарий жиҳатдан батафсил асослаб берилди. Юртбошимизнинг кейинги «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби ҳам шу боис жойларда олимлар, раҳбарлар, мутахассислар, иқтисодчилар, саноат ва қишлоқ хўжалик ходимлари, зиёлилар, оддий фуқаролар томонидан алоҳида қизиқиш билан ўрганилмоқда. Шу маънода махсус мухбиримиз Чирчиқ шаҳрида бўлиб, турли касб эгалари билан мулоқотда бўлди. Қуйида уларнинг фикр-мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Р. САЙФИДДИНОВ — 47-таъмирлаш-қурилиш бошқармаси бошлиғи:

— ЧИНИНИ айтадиган бўлсам, мен Президентимизнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобини икки марта ўқиб чиқдим. Ҳар сафар макроиқтисодиётнинг турли қирраларига тааллуқли назарий жиҳатларни янгича тушунчада ўзлаштира бордим. У менга назарий ва амалий жиҳатдан катта озуқа берди. Чунки, ижтимоий тараққиётимизнинг ҳозирги босқичидаги иқтисодий, ижтимоий, сиёсий, мафкуравий масалаларни ҳар ким ҳам илғаб етавермайди. Китобда эса барча муаммолар ва ечимлар лўнда ва ихчам қилиб, содда тилда баён этиб берилган.

Мана бир мисол. Китобда «Уй-жой фонди хусусийлаштирилиши муносабати билан коммунал хизмати кўрсатиш тизимида ҳам туб ўзгаришлар бўлди. Бу тизим бутунлай маҳаллий бошқарув органлари ихтиёрига ўтди. Минтақаларнинг аҳолига коммунал хизмат кўрсатишдаги мустақиллиги ва масъулияти ортди»,— деб ёзади муаллиф. Бу гаплар бевосита бизларга дахлдордир. Чунки, бизнинг бошқармамиз бевосита одамлар билан тиғиз алоқада ишлайди. Турар-жойлар бошқармаси, шаҳар коммунал хўжалиги, сув-канал, коммунал-иссиқлик-қувват каби ташкилотларнинг буюртмаларини адо этамиз. Уй-жойларни таъмирлаймиз, йўлларни тузатамиз, сув, иссиқлик, энергетика тармоқларини созлаймиз. Айтайлик, биргина уй-жой бошқармасининг буюртмаси билан кейинги пайтларда 1 миллион 200 минг сўмлик иш бажардик. Бу тадбирлар қишга тайёргарлик доирасида бўлди.

Эндиликда бизнинг тизилмамиз акциядорлик жамиятига ўтишга тайёргарлик кўряпти. Ҳужжатлар яқин кунлар ичида расмийлаштирилади.

М. АШИРОВА — шаҳар халқ таълими бўлими мудири:

— ПРЕЗИДЕНТИМИЗ И. Каримовнинг мазкур рисоласини чуқурроқ ўрганиш мақсадида шаҳардаги барча мактабларнинг раҳбарлари иштирокида давра суҳбати ўтказдик. Ҳар бир педагогик жамоада юқори синф ўқувчилари учун лекторийлар ташкил этдик. Уларда қатор-қатор маърузалар ўқилди. Булардан ташқари китобни ўрганиш юзасидан ҳар бир мактаб дастурига махсус бандлар киритилди. Улар Ўзбекистоннинг ҳозирги ва келажаги тўғрисида, турли иқтисодий, ижтимоий, сиёсий, мафкуравий масалаларни содда ва тушунарли услубда баён этишни кўзда тутади.

Мактаблар, кутубхоналарда И. Каримов китоблари юзасидан ташкил этган кўргазмаларимиз, ихтисосли лекторлар, корхоналар раҳбарлари, етакчи иқтисодчилар билан уюштирилаётган учрашувларимиз ҳам, ўйлайманки, талабаларимизда катта таассурот қолдирмоқда. Яқинда шаҳардаги етакчи ўқитувчилар учун «Ўзбекистон — катта имкониятлар мамлакати», «Ўзбекистон — келажакги буюк давлат», деган мавзуларда мубоҳаса ўтказиш ниятидамиз. Навоий номли кинотеатрда 9-11 синф ўқувчилари учун ташкил этилган доимий ҳаракатдаги лекторийимиз ҳам ҳаммага маъқул бўлмоқда. Юқорида айтиб ўтилган тадбирларда 3 минг нафарга яқин халқ таълими ходимлари, 2700 дан зиёд юқори синф талабалари қатнашмоқдалар. Зотан, бизнинг вазифамиз — китобда ёзилганидек, «Халқ таълимининг бутун тизимини янада қатъият билан ва тезроқ қайта қуриш зарур»лигидан иборатдир.

Юртбошимиз ўз китобида яна «Ҳозирги шароитда халқ таълими тизимини, унинг барча бўғинларини янги комплекс сифатида қараш талаб этилмоқда. Бу бўғинлар болаларнинг мактабгача тарбия олишини, умумий ва махсус билимга, профессионал тайёргарликка эга бўлган ёшларнинг шахс сифатида маънавий ва ахлоқий камол топишини, уларнинг жисмоний ривожланишини таъминлайди,»— деб ёзади. Биз ана шу кўрсатмадан келиб чиқиб, шаҳардаги 9-мактаб фаолиятини замонавий услубда ташкил этдик. Тажрибали мураббия Э. Д. Ларина бошчилик қилаётган бу мактаб болалар боғчаси — дастлабки ривожланиш мактаби — ишлаб чиқариш — ўқув комибнати — олий ўқув юрти тизими тарзида иш юритмоқда. Тажриба муваффақиятли бормоқда. Россиянинг Омск шаҳри дорилфунунидаги Ахборотлар маркази, Американинг «Тинчлик корпуси», Германиянинг республикамиздаги элчихонаси ўқув-услуб маркази билан ўрнатилган алоқалар мазкур мактаб фаолиятига ижобий таъсир қилмоқда. 85 нафар малакали ўқитувчининг саъй-ҳаракатлари юзага чиқмоқда. Талабаларнинг билим ва тарбия олишларида сифат ўзгаришлари яққол кўзга ташланмоқда.

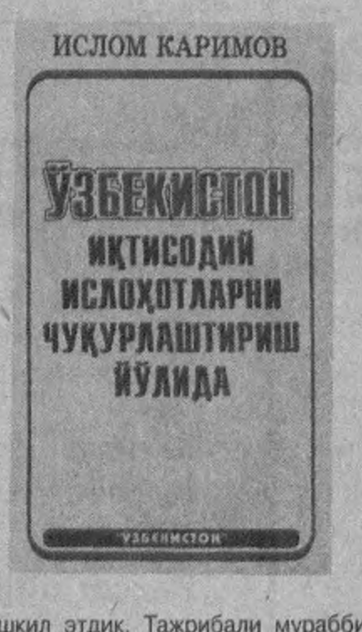

А. МАШРАПОВА — 16-маҳалла қўмитаси раиси:

— БИЗНИНГ маҳаллада 1656 оила, 8500 нафардан зиёд одам истиқомат қилади. Президентимиз ўз китобида маҳаллалар фаолиятига алоҳида эътибор берганлиги бежиз эмас. «Ҳозирги вақтда,— деб таъкидлайди юртбошимиз,— оилаларнинг ҳақиқий моддий аҳволини, уларнинг маънавий ва маданий қизиқишлари доирасини маҳалладан яхшироқ биладиган тизилма йўқ». «Маҳалла ҳозир халқ ишончини қозонган адолат маскани ҳамда аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш механизми бўлиб қолди». Баайни шундай.30 та кўп қаватли биноларда фаолият кўрсатаётган 30 нафар уй сардорларининг кундалик ишлари мазкур ҳақиқатни тасдиқламоқда.

Фаолларимиз — ўқитувчи Тўхта Қозоқбоева, пенсионер педагог Ноил Каримов, меъмор-муҳандис Люба Пак, уй бекаси Вера Терехова сингарилар кунда-кун ора хонадонларда бўлиб, Президентимиз рисолалари хусусида суҳбатлар ташкил этмоқдалар. 12 та молиявий комиссиямиз аъзолари ҳам юртбошимиз кўрсатмаларидан келиб чиқиб, бевосита хонадонлар билан мулоқот ўрнатганлар. Улар йўл-йўлакай ёрдамга муҳтож, кўп болали оилалар, бўлажак оналар, ёш хотин-қизлар, қариялар билан мулоқотда бўлиб ижтимоий ҳимоя, ёрдам бериш кўламларини аниқлайдилар ва тегишли идоралар ҳамда мутасаддилар билан аниқ масалалар бўйича алоқа ўрнатадилар. Масалан, яқинда 26-уйда яшовчи В. Колчин оиласига кийим-кечаклар, озиқ-овқат маҳсулотлари, ойлик ёрдам пули элтиб берилди. В. Колчиннинг 12 нафар фарзанди бор. Болалар онаси эса вафот этган. Мана сизга рисолада битилган гапларнинг амалий тасдиғи.

А. МАДАМИНОВ — шаҳар алоқа тармоғи бошлиғи:

— ШАҲРИМИЗДА 72 миллат ва элатларнинг вакиллари — 160 минг аҳоли истқиомат қилади. Бундай кўпчилик орасида тарғибот, ўқиш ва ўрганиш ишларини. олиб боришнинг ўзига яраша томонлари бор. Одамларимиз ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий адабиётни севади. Баъзан эса юртбошимизнинг китоблари сингари асарлар етишмай қолади. Чунки улар етарли нусхада чоп этилмайди. Натижада ҳамшаҳарларимиз уларни дўконма-дўкон излаб юрадилар ёхуд қўлма-қўл қилиб, мутолаа этадилар.

Шу боис мен бир-иккита таклиф билдирмоқчиман. Биринчиси «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» каби китоблар вақти-вақти билан қайтадан чоп этиб турилса. Иккинчидан — ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик асарларни халқ онгига сингдиришда матбуот ва оммавий ахборот воситаларининг роли беқиёсдир. Шу маънода улар Президентимиз китобларида кўтарилган масалаларга бағишланган мақолаларни тез-тез ёритиб турса деган истак бор. Телевидение ва радиода ҳам ана шундай кўрсатувлар ва эшиттиришлар доимий равишда ташкил этилса, айни муддао бўлар эди. Газета ва журналларга обуна бошланган айни кунларда юқоридаги ҳолатларни эслатиб ўтиш фойдадан ҳоли бўлмайди, деб ўйлайман.

Суҳбатдош Р. УМАРОВ.

Тошкент тумани:
ТЎЛАБИЙ НОМЛИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИ ЯНГИЛИКЛАРИ

Кейинги бир йил ичида бу хўжаликда бошқарувнинг янги таркиби саъй-ҳаракати билан қишлоқни ободонлаштириш, деҳқонларга, меҳнаткашларга қулайликлар яратиш юзасидан бир қатор ибратли ишлар амалга оширилди.

ТЕГИРМОН ИШГА ТУШДИ

Бу йил хўжаликда 300 тонна ғалла етиштирилди. Шундан 270 тоннаси давлатга топширилди. Мўл-ҳосил олган деҳқонлар рағбатлантирилди. Уларга 300 тонна буғдой тарқатилди. Айрим оилаларнинг уй хирмонига 400-500 килограмм дон тўкилди.

Деҳқонлар узоққа қатнаб, ун харид қилишдан ҳам қутулдилар. Чунки, яқинда бу ерда тегирмон қуриб, ишга туширилди. Унда бир кеча-кундузда ярим тонна буғдой қайта ишланиб, ун қилиниши мумкин. Бундан ташқари тегирмонда чорва учун ёрма ва ем тайёрлаш имконияти ҳам бор. Айни кунларда хўжалик деҳқонлари бу яратиб берилган имкониятдан зўр мамнунлик билан фойдаланмоқдалар.

СУТ ҚАЙТА ИШЛАНМОҚДА

МУСТАҚИЛЛИК шарофати туфайли хонадонларда чорва боқиш учун катта қулайликлар туғилди. Айрим оилалар қўй-эчки билан биргаликда битта-иккита сигир боқиб, ундан сут олиб, ўз эхтиёжларидан ортганини сотиб, тирикчиликлари учун яратар эдилар. Лекин, сутни бозорга олиб бориб сотиш анча мушкул. Биринчидан, йўлкира ҳақи ошиб кетди, иккинчидан вақтдан ютқазилади.

Хўжалик маъмурияти ана шуни ҳисобга олиб, қишлоқда сутни қайта ишлайдиган цех қуришга киришди. Бунинг учун қулай жой танланди. Ускуналар келтирилди. Малакали мутахассислар ишга таклиф этилди. Натижада қисқа вақт ичида сутни қайта ишлайдиган цех қуриб битказилиб, ишга туширилди.

Эндиликда кўпчилик аҳоли ўз хонадонида етиштирилган сут маҳсулотини қайта ишлаш цехига олиб келиб топширмоқда. Цехда айни кунларда қаймоқ, сузма, пишлоқ ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилаётир. Бу маҳсулотларнинг бир қисми шаҳарликларга, шунингдек, қишлоқ аҳолисига анча арзон нархда сотилмоқда.

ҚИШЛОҚ ГАЗЛАШТИРИЛДИ

ШУ КУНГАЧА жамоа хўжалиги қишлоқлари 85 фоиз «зангори ёқилғи» билан таъминланган эди. Аҳолининг талаби ҳисобга олиниб, Медетбеков номли кўчага ҳам 1,5 километр масофага газ қувури тортилди. Узоқ масофада жойлашган бу турар-жойларда ҳам эндиликда «зангори олов» ёна бошлади.

Шундай қилиб, янги қурилган участкаларни ҳисобга олмаганда, жамоа хўжалиги қишлоқлари 90 фоиз газлаштирилди.

Кейинги бир йил давомида янги қурилган участкаларга ҳам газ ўтказиб бериш ишлари ниҳоясига етказилади.

Н.РИХСИЕВ.

«Тошкент ҳақиқати» маслаҳатхонасида

ЯНГИЧА БОЖ ТЎЛОВЛАРИ

Яқиндан бошлаб мамлакатимизга четдан олиб келинаётган ва шунингдек четга чиқарилаётган товарларга нисбатан янги бож тўловлари жорий этила бошланди, деб эшитдим. Илтимос, шу ҳақда газетангиз саҳифасида тушунтирувчи мақола берсангиз.

Г. АЛИЕВ,
Чиноз тумани.

Ҳа, шундай, 1995 йилнинг 1 октябридан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 25 июлдаги 287-қарорига биноан мамлакатимизга четдан олиб келинаётган ва олиб чиқиб кетилаётган товарларга нисбатан янги бож тўловлари жорий этила бошланди. Республика божхона бош бошқармаси мазкур қарорнинг бажарилишини таъминлаш учун бир қатор ҳужжатлар ишлаб чиқди.

Аввало, шуни таъкидлаш жоизки, республикамизнинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида шундай қарор қабул қилинди. Хусусан, Ўзбекистонда Тошкент отчопари ёнидаги бозорни эшитмаган киши бўлмаса керак. Бу ерда Тошкент аҳолисидан ташқари мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келаётган тижоратчи-савдогарлар савдо-сотиқ қиладилар. Бозорда дунёдаги кўпгина давлатларнинг маҳсулотларини сотиб олиш мумкин. Лекин ўша маҳсулотларнинг айримлари сифат жиҳатдан жаҳон стандартлари талабига жавоб бермайди. Яқин вақтларгача маҳсулот сифатини назорат қилиш амалга оширилмаётгани сабабли арзон ва сифатсиз маҳсулотлар бозорларимизга оқиб кела бошлаган эди. Жумладан, жаҳоннинг етакчи фирмалари белгиси билан олиб келинаётган Хитой товарларига эндиликда ҳеч ким харидор бўлмай қўйганлиги сабаби ҳам унинг сифатсиз эканлигидадир.

Республика Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган қарорга асосан жисмоний шахслар четга олиб чиқаётган ва бошқа мамлакатлардан олиб келаётган маҳсулотларнинг шахсий фойдаланиш учун зарур деб белгиланган қисмига бож тўлови солинмайди. Бу меёрлар божхона бош бошқармасининг бу йил 6 сентябрдаги йўриқномасининг 1 ва 2-иловаларида аниқ қилиб кўрсатилган. Ўзбекистондан чиқиб кетаётган фуқаролар зарур бўлган миқдорда озиқ-овқат маҳсулотлари, масалан, 5 килограмм гўшт ёки гўшт маҳсулотлари, 2 килограмм асал, 3 дона ёки 1 комплект хрустал буюмларни олиб кетишлари, ёки бўлмаса, хориждан хизмат сафаридан келаётган фуқаро ўзи билан бирга мамлакатимизга бир дона гилам, битта телевизор, 30 метр газламани бож тўламасдан олиб кириши мумкин. Лекин тижорат мақсадларида меёрдан кўп миқдорда олиб ўтилаётган товарларга белгиланган ҳажмда давлат божини тўлаш мажбурийдир.

Ҳозир кўп фуқаролар четдан келтирилаётган янги автомашиналарга солинадиган бож миқдори билан қизиқишмоқда. Йўриқноманинг иккинчи иловасига мувофиқ четдан келтирилаётган, аввал уч йилдан кўпроқ фойдаланишда бўлган енгил автомашиналарга харид нархининг 100 фоизи миқдорида ёки машина двигателининг ҳажмига кўра бож солинади. Ишлаб чиқарилган вақтига уч йил тўлмаган ёки янги келтирилаётган енгил автомашиналарга эса харид нархининг 40-60 фоизи миқдорида бож тўлови тўланади.

Шуни айтиб ўтиш керакки, енгил машинларга тўланадиган давлат божи тўлови дунёдаги барча давлатларда жорий этилган бўлиб амалга ошириб келинмоқда.

Давлат божини тўлаш юкни божхона масканидан олиб ўтиш пайтида амалга оширилади. Нақд пули йўқлигини баҳона қилиб божни тўламаган шахсларнинг юки божхона омборларига жўнатилиб, у ерда маълум вақтгача сақланади.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорида, шунингдек, республикамиз иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида корхона ва ташкилотларнинг дунё бозорига ўз маҳсулотларини олиб чиқишлари учун айрим имтиёзлар ҳам кўзда тутилган. Айниқса чет эллик инвесторлар иштирокида ташкил этилган қўшма корхоналарнинг маҳсулотларини олиб чиқишга берилган имтиёзлар юртимизга янги технологиянинг кириб келишига, инвесторларнинг кўплаб жалб этилишига имкон яратмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 25 мартдаги 163-сонли қарорига мувофиқ 26 турдаги маҳсулотлар махсус рухсатнома (лицензия) билан мамлакатимиз чегараларидан олиб чиқиб кетилиши мумкин эди. 287-қарор билан эса лицензия товарлари сони қисқартирилиб, фақат тўрт хил маҳсулотга, яъни рангли ва қора металлар, нефть ва нефть маҳсулотлари, газ конденсати, бензин ва дизел ёнилғиси, пахта толаси ва момиғи кабиларга бўлган лицензия қолдирилди, холос.

Тошкент вилояти божхона хизмати ходимлари ҳукуматимизнинг божхона ишларига доир кўрсатмаларини изчиллик билан бажара бориб шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида давлат божини ундириш орқали мамлакатимиз хазинасига 230 миллион сўм фойда келтирдилар. 1552 ҳолатда республикамиздан товар моддий бойликларини ноқонуний олиб чиқиб кетишнинг олди олинди ва 3 миллион 373 минг сўмлик маҳсулот мусодара қилинди. Наркотик моддалар контрабандасига қарши кураш кучайтирилиб, 5 килограммдан зиёд наркотик моддалар ушлаб қолинди.

Янги бож тўлови ставкаларининг жорий этлиши ишбилармон тадбиркорлар фаолиятига салбий таъсир кўрсатмайди, албатта. Аксинча уларнинг дунё бозорига чиқишларига кўмаклашади. Давлат божининг тартибга солиниши билан бож тўловлари давлат хазинасига кўпроқ фойда келтиради.

Эсанмурот АННАЕВ,
Тошкент вилояти божхона хизмати ходими.

ЯНА ДАРОМАД СОЛИҒИ ҲАҚИДА

Шу йил 1 сентябрдан иш ҳақи миқдори ошди. Айтинг-чи, улардан олинадиган даромад солиқлари миқдорида ҳам ўзгариш бўлдими?

Б. РАҲИМОВ,
Оққўрғон шаҳри.

Мамлакатимиз Президентининг шу йил 16 августида «Пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ҳамда бюджет муассасалари ва ташкилотларида иш ҳақи миқдорларини ошириш тўғрисида» чиқарган фармони билан аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишни таъминлаш ва иш ҳақининг рағбатлантирувчи аҳамиятини янада ошириш мақсадида 1995 йил 1 сентябрдан бошлаб:

— иш ҳақининг энг оз миқдори — ойига 250 сўм;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига — 645 сўм;

— фуқароларнинг солиққа тортилмайдиган даромадининг энг оз миқдори — ойига 400 сўм қилиб белгиланди.

Шу йилнинг 1 сентябридан бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги пенсияларнинг, олий ўқув юртлари талабалари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари, стипендияларининг миқдори ўрта ҳисобда 1.33 баробар оширилди. Олий, ўрта махсус ва умумтаълим тизими ўқитувчилари, профессор-ўқитувчилари ва раҳбарларининг иш ҳақи эса ўртача 1,5 баравар оширилди.

Мазкур фармон билан бошқа айрим тоифадаги фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилиш тадбирлари ҳам белгиланган. Ушбу фармонда белгиланган чора-тадбирларни рўёбга чиқариш учун фақат шу йилнинг охиригача республика бюджетидан 6 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратилади, бир йилга ҳисоблаганда эса бу рақам 18 миллиард сўмни ташкил қилади.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 31 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонуни билан мамлакатимиз фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисидаги қонунга айрим ўзгартишлар киритилди. Жумладан, илгари фуқароларнинг корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан олган совғалари (буюм тарзидаги мукофотлар)нинг қиймати солиқ солинмайдиган минимумнинг бир ярим бароваридан ошган қисми солиққа тортилган бўлса, энди эса уч бароваридан ошган қисмигина солиққа тортиладиган бўлди.Масалан, айтайлик, корхона ишчига туғилган кунида ёки бошқа байрам муносабати билан 2000 сўмлик буюм совға қилган бўлса, ушбу совға қийматидан фақат 800 сўмигина солиққа тортилади (яъни, 2000-400х3).

Худди шунингдек, корхона, муассаса ва ташкилотлар томонидан фуқароларга берилган моддий ёрдамнинг йилига солиқ солинмайдиган энг кам қисмининг уч бараваридан ошган миқдори солиққа тортилган бўлса, энди олти бараваридан ошган қисмига солиқ солинади. Масалан, фуқаро меҳнат таътилига чиқиши муносабати билан унга корхонадан 3000 сўмлик моддий ёрдам берилди. Ушбу моддий ёрдамнинг 2400 сўмидан солиқ ундирилмайди, балки атиги 600 сўмигина умумий тартибда солиққа тортилади (яъни 3000-400х6).

Шуни ҳам айтиш керакки, корхона ва ташкилотлар томонидан ўз ходимларига бериладиган турли тўловлар, жумладан, овқат пули, йўлкира пули, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш учун бериладиган пуллар ҳам моддий ёрдам деб ҳисобланади.

Давлатимизнинг ўсиб келаётган авлод соғлиғи тўғрисида кўрсатаётган ғамхўрлиги ҳам ушбу қонунда яна бир марта ўз ифодасини топган. Чунончи, ушбу қонунда корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар болалар ва бошқа соғломлаштириш лагерларининг болалар ва ўсмирларга мўлжалланган йўлланмалари қийматини, ота-оналарнинг болалар билан дам олишлари учун махсус мўлжалланган санаторий-курорт муассасаларига йўлланмалар қийматини тўлиқ ёки қисман компенсация тартибида ўз ходимларига ёки улар учун тўлаган пул маблағлари солиққа тортилмаслиги қайд этилган. Шунингдек, корхона, муассаса ва ташкилотлар ўз ходимларининг амбулатория ёки стационар тиббий хизматдан фойдаланиш қийматини тўлиқ ёки қисман компенсация тартибида тўлаган пул маблағлари ҳам солиққа тортилмайдиган бўлди.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ногиронларнинг соғломлаштириш ва санаторий-курорт муассасаларига олган йўлланмалари қийматини, даволаниш ва тиббий хизматдан фойдаланиш, ногиронликнинг олдини олиш мақсадида техника воситаларини сотиб олиш учун ҳамда ўз саломатликларини тиклаш учун қилган ҳаражатларини тўлиқ ёки қисман тўлаш тартибида тўлаган пулларига ҳам солиқ солинмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 16 августда «Пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ҳамда республиканинг бюджет муассасалари ва ташкилотларида иш ҳақи миқдорларини ошириш тўғрисида»ги фармони амалдаги солиқ ставкаларига ўзгартишлар киритди. Лекин шуни ҳам айтиш жоизки, солиқни ҳисоблаш ва ундириш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йилда қабул қилган 600 сонли қарорида белгиланган тартибда амалга оширлаверади. Ўзгартишлар фақат солиқ солиш миқдорига тааллуқлидир. Яъни солиқ солиш миқдорининг градациясини ҳисоблаш учун сентябрь ойидан бошлаб 250 сўм қўлланилади. Масалан, январь-август ойларида минимал иш ҳақи йиғиндиси 1100 сўм (январь-февраль — 100 сўмдан, март-август — 150 сўмдан), сентябрь ойида 250 сўм, жами 1350 сўм (1100+250). Ушбу миқдор сентябрь ойи учун ушланадиган даромад солиғи ставкаларини ҳисоблашда қўлланилади, яъни мазкур иш ҳақини йиғиндисининг икки баравари (2700 сўм)гача солиқ 15 фоиз миқдорида ушланади;

2 баравардан 5 бараваригача миқдори (яъни 2701 сўмдан 6750 сўмгача) — 25 фоиз;

5 баравардан 10 бараваригача (6751 сўмдан — 13500 сўмгача) — 35 фоиз ва 10 бараваридан ошган миқдоридан (13501 сўм ва ундан юқори) — 40 фоиз.

Ушбу услубият ҳар ойда сақланиб қолиб, фақат энг кам иш ҳақи миқдорининг йиғиндиси ўзгаради. Масалан, ушбу сумма миқдори октябрь ойида 1600 сўмни (1350+250) ташкил қилади. Бу ҳолда солиқ ставкалари қуйидагича бўлади.

3200 сўмгача — 15 фоиз

3201 сўмдан 8000 сўмгача — 25 фоиз

8001 сўмдан — 16000 сўмгача — 35 фоиз

16001 сўмдан юқори — 40 фоиз

Ушбу ставкаларда солиққа тортилмайдиган минимум чегирилган суммалари кўрсатилган. Масалан, айтайлик, фуқаро январь-сентябрь ойларида 10000 сўм миқдорида даромад олди. Бу ҳолда солиқни ҳисоблаш қуйидагича бўлади: умумий даромаддан 9 ойлик солиққа тортилмайдиган энг кам миқдорлари йиғиндиси 2400 сўм (январь-февраль — 100 сўмдан, март-август — 300 сўмдан, сентябрь — 400 сўм) чегирилади ва қолган 7600 сўм сентябрь ойи ставкаси бўйича солиққа тортилади, яъни ушбу сумманинг 2700 сўмидан 15 фоиз (405 сўм), 2701 сўмдан 6750 сўмгача бўлган қисмидан ёки 4050 сўмдан 25 фоиз (1012,5 сўм) ва қолган 6751 сўмдан 7600 сўмгача бўлган қисмидан ёки 850 сўмдан 35 фоиз (297,5 сўм), жами 1715 сўм (405+1012,5+297,5 сўм) даромад солиғи ҳисобланади. Бу ҳисобланган солиқ 9 ойлик даромаддан, январь-август ойларида ушланган даромад солиғи йиғиндиси (масалан, 1400 сўм) миқдори чегирилса, сентябрь ойида ушланадиган солиқ топилади — 315 сўм. (1715 — 1400).

1995 йилнинг қолган ойлари бўйича ҳам солиқ ана шу тарзда ҳисобланади.

А. УМАРОВ,
Тошкент вилоят Давлат солиқ бошқармасининг бўлим бошлиғи.

КОРХОНА ва унинг савдо уйлари... Бундан бир неча йил илгари, аниқроғи иттифоқ вақтида бу икки тушунча бир-биридан жуда узоқ ҳисобланарди. Эндиликда эса бу ҳам ишлаб чиқариш корхоналарига эркинлик бериш ва бозор иқтисодиётига ўтилаётган даврга хос янгиликдир. Бундай шароитда мустақил бўлиб олган ҳар бир саноат корхонаси жамоаси ўзи ишлаб чиқараётган маҳсулотини ўзи сотиш билан шуғулланиши, харидорлар ва мижозлар топиши лозим. Ҳозирги вақтда ҳеч ким ёрдам қўлини чўзмайди. Бунинг учун бозор талабини ўрганиш, қандай маҳсулотларга эҳтиёж катталигини билиш ва ишни шу асосда йўлга қўйиш зарур.

Акциядорлик жамиятларида

КОРХОНАНИНГ САВДО УЙЛАРИ

Бекободдаги номаъдан қурилиш материаллари заводи жамоаси ишлаб чиқаришни барқарор ривожлантиришни таъминлашнинг янги-янги имкониятларини ишга солмоқда

Бекободдаги номаъдан бинокорлик материаллари заводи жамоаси бозор иқтисодиётига ўтиш даврида бу масалага эътиборни кучайтирганлиги учун ҳам барқарорлик сари ишончли одим ташлай бошлади. Заводдан асосан қум, шағал, майдаланган тош ва бошқа шу каби бинокорлик материаллари чиқади.Илгари, саноат ва фуқаро қурилишлари кенг кўламда олиб борилган вақтда ишчи-хизматчиларнинг қўли-қўлига тегмасди. Республика ва ундан ташқарига етказиб бериладиган материаллар ҳажми йил сайин ортиб борарди.

Кейинги йилларда таркиб топган иқтисодий алоқаларга путур етди. Бу ўз-ўзидан корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотларга нисбатан талабнинг камайишига сабаб бўлди. Ишлаб чиқаришни қисқартириш малакали, тажрибали, кўп йиллар давомида ишлаб ўз касбини пухта эгаллаган моҳир ишчи-хизматчиларнинг муайян қисмидан ажралиб қолишга олиб келарди. Албатта, айрим жамоа аъзолари янги иш жойларига ўтиб кетишга мажбур бўлдилар.

Лекин, ишчи кучи қўнимсизлигини ўз ҳолига ташлаб қўйиб бўлмасди. Уларни сақлаб қолиш учун эса ишлаб чиқариш ҳажми кескин камайишининг олдини олиш керак эди. Бунинг учун шошилинч чоралар кўриш, янги мижозларни қидириб топиш лозим эди. Шу мақсадда завод маъмурияти корхонада тижорат-воситачи бўлимини ташкил этди. Унга ишбилармон ходимлар жалб қилинди.

Бўлим ходимлари янги мижозларни топиш мақсадида республикамиз вилоятларида тез-тез бўлиб турдилар. Уларнинг таклифи билан жойларда заводнинг «Савдо уй»лари ташкил этилди. Бундай уйлар корхонада ишлаб чиқарилаётган бинокорлик материалларининг намуналарини харидорлар эътиборига ҳавола этадилар. Дастлабки «Савдо уйи» фаолияти самарали бўлгани учун ҳам уни кўпайтиришга киришилди. Ҳозир бундай уйлар Тошкентдан ташқари Бухоро, Хоразм вилоятларида ишлаб турипти. Уларнинг тармоғини янада кенгайтириш режалари ҳам тузилган.

Бухородаги «Савдо уйи»нинг фаолияти тобора кенгайиб бораётганлиги билан тақдирга сазовордир. Ходимларининг тадбиркорлиги туфайли завод маҳсулотларини оладиган янги-янги мижозлар топилмоқда. Ҳисоб-китоб ишларининг ҳам кўнгилдагидек бўлишига эришмоқдалар. Айни вақтда етказиб берилган шағал, майдаланган тош эвазига корхона ишлаб чиқариши учун зарур бўлган маҳсулотлар олмоқдалар, ҳатто уларни шаҳардаги бошқа корхоналар ишлаб чиқариши учун сув ва ҳаводек бошқа хом ашёларга алмаштирмоқдалар. Бу билан уларнинг мушкулини ҳам осон қилмоқдалар.

Жумладан, Бекободдаги тикувчилик фабрикаси жамоаси кейинги вақтларда асосий материал-газламларнинг камлигидан бироз қийналиб қолди. Номаъдан материаллар заводи жамоаси унга ёрдам қўлини чўзди. Бухорога юборилган бинокорлик материаллари эвазига газлама олиб келиниб, тикувчилик фабрикаси жамоаси ихтиёрига топширилди. Чеварлар бу материалдан қатор тикувчилик буюмлари ишлаб чиқардилар. Айни вақтда завод ишчи-хизматчилари учун махсус кийимлар, қўл пайпоқлар тайёрлаб бердилар. Бу тикувчиларга жуда қўл келмоқда, уларни муайян муддат давомида иш билан таъминламоқда.

Яқинда Хоразмда ташкил этилган «Савдо уйи» воситачилигида бу вилоят қурилиш ташкилотларига етказиб берилган бинокорлик материаллари эвазига муҳим озиқ-овқат маҳсулотларидан гуруч олиб келинди ва завод ишчи-хизматчиларига мустақиллик байрами олдидан тарқатилди. Жамоанинг ҳар бир аъзосига бозордагидан анча арзон нархда 20 килограммдан берилди.

Тошкент «Савдо уйи» мутахассислари ҳатто корхона маҳсулотларини яқин хорижий мамлакатларга ҳам чиқаришни уддаламоқдалар. Уларнинг саъй-ҳаракатлари билан Туркманистондан харидор топилди. У билан 100 минг куб метр майдаланган тош етказиб бериш юзасидан шартнома тузилиб, бажаришга киришилди.

Корхона жамоаси ўз фаолиятида яна бир тамойилга амал қилмоқда. Накд пул тўлашга қодир буюртмачилар топмоқда. Илгаригидек маҳсулотни насияга бериб юбориш ҳоллари деярли барҳам топди. Натижада заводнинг банкдаги ҳисоб-китоб счетидаги маблағ миқдори анча кўпайди. Ҳозир унинг ҳисобида 10 миллион сўм пули бор. Бу корхонага ўз қарзларидан қутилиш имконини ҳам берди.

Шундай силжишларга қарамай завод ўзининг тўла қуввати даражасида ишлаётгани йўқ. Лекин бу соҳадаги ижобий ўзгаришлар сезилиб турипти. У кейинги ойларда юқорига қараб ўзгармоқда. Агар июль ойида корхона ўз қувватининг 65 фоизи даражасида ишлаган бўлса, август ойида у 75 фоизга етди, сентябрда эса яна кўтарилди. Йил охиригача уни юз фоизга олиб чиқиш назарда тутилган. Бунинг ҳаммаси аниқ ҳисоб-китобларга асосланган.

Тошкент тайёрагоҳи маъмурияти билан яқинда тузилган шартнома ҳам шунга хизмат қилади. Тайёрагоҳни қайта қуриш бўйича олиб борилиши режалаштирилган ишларда завод жамоаси ҳам иштирок этади. Ҳозирнинг ўзидаёқ корхона буюртмачи ихтиёрига дастлабки маҳсулотини юборди. Вагонларга ортилган 170 минг куб метр ҳажмидаги номаъдан қурилиш материаллари тайёрагоҳга мустақиллик куни арафасида етиб келди.

Шу қутлуғ сана арафасида жамоа ҳаётида яна бир унутилмас воқеа содир бўлди. Корхона акциядорлик жамиятига айланганидан кейин ўзининг дастлабки акцияларини тайёрлади. Ҳаммаси бўлиб 15925 дона бундай қимматли қоғоз Тошкентда босилди. Ҳар бири 100 сўмлик акциялар жамоа аъзоларига шу улуғ байрам олдидан тарқатилди. Шундай қилиб жамоа корхонанинг тўла ҳуқуқли эгаси бўлиб қолди. Эндиликда у ҳеч қандай раҳбар ташкилотларга бўйсунмайди. Албатта, бунинг ўзига яраша масъулияти ҳам бор. Жамоа аъзолари турмушининг яхшиланиши, ихтиёрларидаги ўз мулклари бўлиб қолган корхонанинг ривожланиши,уларнинг меҳнатлари самарасига боғлиқ бўлиб қолади.

— Акциядорлик жамияти бўлишга узоқ вақт тайёргарлик кўрдик,— дейди завод директори Ҳ. Эгамназаров. — Бу ишга мутахассисларни, иқтисодчи олимларни жалб қилдик. Мулкка эгаликнинг шу шакли бўйича ишлаган айрим жамоаларнинг тажрибаларини ўргандик. Ишчи- хизматчиларга бундай ишлашнинг афзалликлари, айни вақтда машаққатлари борлигини очиқ-ойдин тушунтирдик. Ҳамма аниқ бир фикрга келгач акциядорлик жамияти бўлишга қарор қилдик. Хўжаликни юритишнинг бу шаклида дастлабки одимларни ташладик, самараси дуруст бўляпти. Албатта, у корхонанинг ривожланиши, жамоамизни ижтимоий муҳофаза қилишни кучайтиришга олиб келишига қатъий ишонамиз. Ҳозирги вақтинчалик қийинчиликлар ҳам ўтиб кетади. Юксалишнинг тўғри йўлидан бораётган республикамизнинг порлоқ келажагини таъминлашга озми-кўпми улушимизни қўшамиз. Шуни ҳис қилишнинг ўзи ҳар биримизга битмас-туганмас куч-ғайрат бағишлайди.

Элим деб, юртим деб фидокорона меҳнат қилаётган завод жамоасининг шу олижаноб мақсад йўлидаги фидокорона меҳнатига зафарлар ёр бўлишига биз ҳам тилакдошмиз.

А. АШУРОВ,
А. БОБОНАЗАРОВ,
Бекобод шаҳри.

Қуролли кучларга чақириқ давом этмоқда

ФАРЗАНДЛИК БУРЧИНИ АДО ЭТИБ...

ТОШКЕНТ вилояти Мудофаа ишлари бошқармасининг чақирув пункти ўтган куни ҳар қачонгидан ҳам гавжум бўлди. Бу ерда Ўзбекистон Республикасининг Қуролли кучларига ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташ учун 1977 йилда таваллуд топган йигитлар тантанали равишда кузатилди.

Бошқарма бошлиғи полковник Т. Асқаров чақирилувчилар сафлари олдида сўзга чиқиб, йигитларни Ватанни ҳимоя қилишга жўнаётганликлари билан қизғин табриклади. У Ўзбекистон Республикасининг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисидаги» қонунида мамлакатни мудофаа қилиш давлатнинг муҳим вазифаларидан бири ҳисобланиши алоҳида таъкидланганлигини, шунинг учун бу республикамиз ҳудудида истиқомат қилаётган барча фуқароларнинг муқаддас иши эканлигини уқтириб ўтди. Шу боис Ўзбекистон Республикасини мудофаа қилиш барча фуқароларнинг конституциявий мажбуриятларидир, — деди у.

Захирага бўшатилаётган ҳарбий хизматчилар ўрнига Ватан ҳимояси учун отланган ёш йигитлар ўрнак оладиган сиймолар кўп. Амир Темур, Заҳириддин Бобур, генерал Собир Раҳимов, Миркомил Миршароповлар Ватан йўлида қаҳрамонона жасоратлар кўрсатишган. Ҳозирги ёшлар уларнинг ишини давом эттирадилар. Қўшинлар сафида бўлиб, жасурлик, ватанпарварлик руҳида тарбияланадилар. Ҳарбий қисмлар ва бўлинмалар жисмонан бақувват, маънавий қатъий ва билимли ёшларни кутмоқда. Т. Асқаров чақирилувчилар халқ ишончини оқлайдилар, ўзларининг фуқаролик бурчларини шараф билан бажарадилар, деб ишонч билдирди.

1941 — 1945 йиллардаги уруш қатнашчиси, 4-Украина фронтининг бўлинмаларидан бирининг таркибида жанг қилган заҳирадаги майор В. А. Чернов, Янгийўлдаги таксопаркда 20 йилдан бери ишлаб келаётган ҳайдовчи М. А. Абдурасулов, кекса авлод номидан гапириб ёшларни ҳалол ва сидқидилдан хизмат қилишга, ҳарбий мутахассисликларни чуқур эгаллашга, ўз дунёқарашларини кенгайтиришга чақирдилар.

Чақирилувчилар ўзларининг фуқаролик бурчларини ўтайдиган ҳарбий қисмларнинг вакиллари йигитларнинг ота-оналари ва қариндош-уруғларини ёш жангчилар учун яхши хизмат қилиш, маънавий камол топиш учун барча шарт-шароитлар яратиб берилади, деб айтдилар.

Чақирилувчилар номидан сўзга чиққан Чирчиқ саноат техникумининг битирувчиси Иван Кряжин шундай деди:

— Бугундан бошлаб биз Ватанимизнинг қуролли ҳимоячиларимиз. Бу шарафли ва масъулиятли вазифа. Биз ўзимизнинг Ватан ва халқ олдидаги фарзандлик бурчимизни муносиб бажаришга ҳаракат қиламиз.

...Ҳайрлашиш вақти етиб келди. Чақирилувчиларга гуллар тақдим этилди. Ҳамманинг юзида табассум, севинч ёшлари. Тракторчилардан Александр Прудников, Акбар Маматмуродов, ҳайдовчилар Абдулла Бўтаев, Фаррух Мусаматов, жамоа хўжалиги аъзолари Зиёдулла Бекназаров, Шавкат Мусаев ва уларнинг жанговар дўстлари ўзлари хизмат ўтайдиган жойларга жўнаб кетдилар.

Йигитлар, сизга бахт-саодат ва омад ёр бўлсин.

В. ШЕВЧУК.

Ҳосил-95

ДАЪВАТ, РАҒБАТ ВА САМАРА

БУГУН ҳамманинг ўй-ҳаёли, нигоҳи пахтазорда. Миришкор пахтакорлар, олиҳиммат қишлоқ аҳли, шаҳарлик ёрдамчилар астойдил ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар, юксак «оқ олтин» хирмонини тезроқ бунёд этишдек хайрли ишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Куйичирчиқ туманида ҳам терим суръати жадал бормоқда. Бу йил туман пахтакорлари Ватан хирмонига 36,500 тонна «оқ олтин» тўкишлари керак. Ана шундан 12,800 тоннасини қўлда ва 23,700 тоннасини машиналар билан териб олиш режалаштирилган. Хўш, ана шу режа бугун қандай адо этилмоқда? Одамлар далада қандай кайфият билан меҳнат қилмоқда? Биз ана шу саволлар билан туман ҳокимининг биринчи муовини Махсит ТОЛИПОВГА мурожаат қилдик.

— ТЕРИМ мавсумига ҳар қачонгидан кўра пухта ҳозирлик кўрдик. Бунда ҳосилнинг эрта етилиши алоҳида ҳисобга олинди, — деди М.Толипов. — Республикамиз ҳукуматининг пахта йиғим-терими мавсумини уюшқоқлик билан ўтказаш ҳақидаги қарорини туман фаоллари, хўжаликлар, ташкилотларнинг раҳбарлари, мутахассислар, қишлоқ йиғинларининг оқсоқоллари ва бошқалар иштирокида атрофлича муҳокама этиб, аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқдик. Туманнинг барча аҳолисига қарата мурожаатнома қабул қилиниб, унинг матни жанговар варақа сифатида чоп этилди. Йиғим-терим ишларини мунтазам назорат қилиб бориш учун ҳар бир хўжалик, пахта пункти ва заводга туман ҳокимлигининг масъул ходимлари бириктиб қўйилди.

Иқлим шароитимиз бироз кечки минтақага киришига қарамасдан бу йил кўпгина хўжаликларда теримга анча барвақт тушилди. Далаларда бугун 9 мингдан ортиқ киши пахта теряпти. Оҳангарон, Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарларидан келган ёрдамчилар ҳам енг шимариб пахта теришяпти. Машиналар хирмонга барака киритмоқда.

Туман бўйича теримда «Ўжакент», «Тошовул», «Гулистон», Улуғбек номли, «Меҳнатобод», «Ўзбекистон» ва «Юлдуз» жамоа хўжаликлари карвонбошилик қилмоқдалар. Бу хўжаликлар кунда йиллик режанинг 4-5 фоизи миқдорида пахта топширишга эришмоқдалар.

Ташкилотчиликка кўп нарса боғлиқ. Буни чуқур англаб етган туман раҳбарлари бу йил қатор ибратли ва хайрли тадбирларга қўл уришди. Ана шундай тадбирлардан бири — кўчма дала шийпонлари ташкил этиш бўлди. Ҳозирги кунда туман хўжаликларида ана шундай 32 та кўчма дала шийпони пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатмоқда. Ҳар бир кўчма дала шийпони махсус жиҳозланган тележкадан иборат бўлиб, стол-стуллар, идиш-товоқ, кроват, ётоқ анжомлари, ювиниш буюмлари билан тўлиқ таъминланган. Кўчма шийпон теримчи ва механизаторлар бевосита меҳнат қилаётган жойнинг ўзида чодир тикади ва хизмат кўрсатади.

Туман хўжаликларида бу йил терим машиналарининг иши гуруҳ тарзида ташкил этилди. Ҳар бир гуруҳга бошлиқ тайинланган. Улар узоқ йиллик бой иш тажрибаси ва ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган моҳир механизатор кадрлар орасидан танлаб олинган. Гуруҳ раҳбарига терим машиналари ишини бошқариш ва назорат қилиш, жойнинг ўзида шошилинч таъмирлаш, ёнилғи-мойлаш материаллари билан вақтида таъминлаш, техника қарови, механик-ҳайдовчиларнинг овқатланиши, дам олиши билан боғлиқ барча масалаларни тезкорлик билан ҳал этиш масъулияти юклатилган.

Бу йилги мавсумда меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни рағбатлантиришдан манфаатдорликни иложи борича кўпроқ оширишга қарор қилинди. Масалан, бугун «Тошовул», «Меҳнатобод» жамоа хўжаликларида теримчиларнинг ҳар килограмм пахтасига 2 сўмдан ҳар тўланмоқда. «Тошовул», «Дўстлик», «Ўжакент» ва айрим бошқа жамоа жўжаликларида механизаторлар терган ҳар тонна пахтасига 60 сўмдан ҳақ олмоқда. «Пахтачи», Ҳамза номли ва Улуғбек номли жамоа хўжаликларида теримчилар меҳнатини рағбатлантиришнинг қўшимча тадбирлари ҳам ишлаб чиқилган. Мавсумда ким биринчи бўлиб машинада 100 тонна пахта терса, мукофот учун битта бузоқ олади. 120 тонна пахта терган механизаторга 120 килограмм тош босадиган бузоқ, шоли ва буғдой мукофотга берилади.

Агар теримчиларнинг терган пахтаси 3 тоннадан ошса, унинг ҳар килограммига қўшимча яна 1 сўмдан ҳақ берилади. Жумладан, «Тошовул» жамоа хўжалигида мавсумда 2,5 тонна пахта териб берган теримчи 3600 сўм ойликдан ташқари 1400 сўм мукофот пули ва 3 қоп ун олади.

Бу йил юк ташувчилар, хирмончилар, кўрак чувувчилар, бригада ва участкаларнинг бошлиқлари, ҳатто, мутахассислар ҳам мукофотдан қуруқ қолишмайди. Улар ҳам меҳнат мусобақасида фаол иштирок этишяпти. Энг муҳими, бу йил уларнинг меҳнати ҳам ўз муносиб баҳосини олади.

«Ўжакент» жамоа хўжалиги механизаторлари туманда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб беришди. Суръат бирданига ошиб, режага нисбатан кундалик ўсиш 6 фоизга кўтарилди. Мавжуд 13 та машинанинг ҳаммаси далада, гуруҳ-гуруҳ бўлиб пахта теряпти. Хўжалик бошқаруви раиси Жамол Тўлагановни дала ўртасида суҳбатга тортдик.

— Бу йил 608 гектар майдонда пахта етиштирдик, — деди раис. — Мана ўзларингиз кўриб турибсизлар, ҳосилда яхшигина барака бор. Биринчи теримдаёқ гектар бошига ўртача 27 центнердан пахта олдик. Мавсумда 500 гектар майдондаги ҳосилни машиналар билан йиғиштириб олишни режалаштирганмиз. Ҳамма умидимиз механизаторлардан. Азаматлар ишончимизни оқлашяпти. Зокир Салимбоев, Мурод Хусанов, Бахтиёр Қўшоқов сингари йигитларимиз кунда хирмонга 8-9 тоннадан зиёд пахта тўкиб, меҳнатда барчага ўрнак кўрсатмоқдалар. Улар ҳар бирининг ҳозиргача терган пахтаси 100 — 110 тоннадан ошиб кетди. Мўлжаллари — 140-150 тонна.

Беш кунлик ғолиблари

Хўжаликда қўл терими ҳам алоҳида эътиборда. Ҳозир далаларда 300 дан зиёд одам пахта теряпти. Ёрдамчилар ҳам бор. Уларнинг кундалик иш унуми 70-80 килограммни ташкил этмоқда. Айниқса, чевар теримчилар Маҳсума Фозилова, Муборак Абдусаматова, Хайитгул Иброҳимова ва Фарида Ўринбоевларга тараф йўқ. Бу фидойиларнинг бугунгача терган пахтаси 3-3,5 тоннага бориб қолди.

Пахтакорларимизга ҳукуматимиз томонидан яратиб берилган катта қулайлик ва имтиёзлар, хўжалик маъмурияти пухта ишлаб чиққан қўшимча рағбатлантириш тадбирлари, ижтимоий ҳимоя чоралари ҳамда бошқа ташкилотчилк ишлари йиғим-теримда юқори суръатни таъминлашда асосий омил бўлиб хизмат қилмоқда. «Ўжакент» жамоа хўжалигининг давлатга пахта топширишда ҳозир туманда биринчи ўринда бораётганлиги ҳам ана шу ташкилотчилик ва ялпи сафарбарликнинг самарасидир.

Кеча «Ўжакент» жамоа хўжалигидан хушхабар олдик: Аҳдига вафодор миршикорлар қабул пунктларига 1660 тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бериб йиллик топшириқни туманда биринчи бўлиб бажардилар.

Н.ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ДАМ ҒАНИМАТ

ТОЛИБЖОН ака куз ҳавосининг беқарорлигини тажрибасидан яхши билади. Шу боис ўзи раҳбар бўлган бўлим зафар бўсағасида эканига қарамай, ҳар соат теримни янада жадаллаштириш ҳақида бош қотиради. Бўлим бўйича бу йил 750 тонна пахта топшириш режалаштирилган. Марра эгалланиши аниқ. Кунда хирмонга беш-олти фоиз миқдорида пахта тўкиляпти. Лекин, гап фақат режани бажаришда эмас, ҳали далаларда ҳосил кўп. Мақсад бор пахтани нес-нобуд қилмай вақтида териб олиш. Демак, ғанимат кунларнинг қадрига етиш керак.

Толибжон ака устахонага кириб, механизаторнинг бетоб бўлиб қолганини эшитиб ўйланиб қолди. Наҳотки бугун икки машина далага чиқмаса? Худди шу тобда «Ассалому алайкум!» деб унга пешвоз чиқиб келаётган Кирилл Петровични кўриб, чеҳраси ёришиб кетди.

— Бормисиз, Кирилл ака. Сизга одам юборсамми деб ўйлаб турувдим...

— Икки тракторчингиз бетоб бўлиб қолганини эшитиб, тўғри келавердим, — деди Кирилл ака. — Аҳволингизни тушуниб турибман, ёрдамга келмасак ҳам бўлмасдида, ўзи.

Кирилл ака деганимиз 1958 йилдан буён шу хўжаликда механизатор, уч йил бурун пенсияга чиққан. Лекин, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган механизатор Кирилл Ким уйда ўтириб қолмади. Доим механизаторлар ёнида, зарурат туғилиб қолган жойда. Унинг ёрдамга келиши бўлимда юз берган мушкулни осонлаштирди.

Қуйичирчиқ туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигининг «Қизил Шарқ» бўлими далаларида терим авжида. Бўлим бошқарувчиси Толибжон Мусулмонқулов бригадаларда қўл терими уюшқоқлик билан бораётганини кўриб, кўнгли таскин топди.

— Теримчиларнинг ғайрати чакки эмас. Кеча кечқурунги йиғилишимизда режалаштирилганидай бугун камида етти фоиз атрофида пахта топширамиз, — деди у.

Дарвоқе, далада иш қизғин. Хўжалик касаба уюшма қўмитасининг раиси Ўринбой Назаров ва бош ҳосилот Жуман Ашурбеков ишдаги унум ва суръатнинг асосий сабаблари теримчилар меҳнатини рағбатлантириш тўғри йўлга қўйилганлигидадир, деб айтишди. Теримчининг ҳар килограмм пахтасига 1 сўм 20 тийиндан 3 сўмгача ҳақ тўланиб, ҳар беш кунда ҳисоб-китоб қилиб борилмоқда. Механизаторларга эса, ҳар бир тонна учун 35 сўмдан 120 сўмгача пул берилмоқда. Бундан ташқари илғорларга мукофот тарзида 200-300 килограммдан бепул буғдой тарқатиляпти.

Кези келганда Ёқуб Тошбоев, Абдували Туропов, Виктор Потенцов ва Рустам Товбоев бошлиқ бригадаларнинг хирмонига барака киритаётган кўпмингкилограммчи теримчиларнинг номларини қайд этиш лозим. Омина Мамадалиева, Дилбар Умрзоқова, Анора Назарова, Бибигул Азимова, Азимжон Салимов каби пешқадамлар кунда юз килограммдан ошириб пахта теришяпти. Улар ҳар бирининг мавсум бошидан буён терган пахтаси 3 минг килограммдан ошиб кетди. «Қизил Шарқ» қишлоғи маҳалла қўмитасининг раиси София Ким эса, 25-30 нафар нафақахўр отахон ва онахон ҳашарчилар ишига бошқош бўлмоқда.

Жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Абдурауф Абдусаломовни пахтазорда учратиб, уни суҳбатга тортдик:

— Бу йил гектар бошига 28 центнердан, жами 2525 тонна хирмон кўтаришни мўлжаллаяпмиз. Бултур режани 108 фоизга бажарган жамоамизнинг бу йил ҳам мўлжални ошириб бажаришига ишонаман. Бунинг учун барча имкониятлар бор. Ҳозир далаларимизда 20 та терим машинаси ва 700 дан ортиқ теримчи ва ҳашарчилар меҳнат қилмоқда. «Оҳангаронцемент» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмасидан келган 300 ҳашарчи катта ёрдам беряпти. Пахта тайёрлаш суръати бўйича туманимизда олдинги сафларда боряпмиз.

...Толибжон аканинг бугун кайфияти чоғ. У орзу қилган ўша қувончли кун етиб келди. Бўлим пахта тайёрлаш йиллик топшириғини хўжаликдагина эмас, ҳатто, туманда биринчилардан бўлиб адо этди.

Қудрат ОДИНАЕВ,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Ҳосил-95

ҲАШАРЧИЛАР ХИРМОНИ

ЯНГИЙЎЛ шаҳар меҳнаткашларининг минглаб вакиллари шу кунларда қўшни тумандаги деярли барча жамоа хўжаликларида пахтакорлар билан ёнма-ён туриб ишламоқдалар. Биргина «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги аъзоларига катта машаққатлар билан етиштирилган «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олишда олти юз нафардан ортиқ янгийўлликлар ёрдам бермоқдалар. Биокимё заводи, «Лаззат» қандолатчилик ҳиссадорлик жамияти, автотранспорт корхонаси ишчи-хизматчилари пахтазорлардаги қувноқ меҳнат жабҳасида жавлон урмоқдалар.

Жамоа хўжалиги аъзолари ҳашарчиларнинг беминнат ёрдамидан мамнун бўлмоқдалар. Ўзлари билан елкадошлик қилаётган кўмакчиларнинг аксарияти пахта теримида жонбозлик кўрсатаётганлигидан қониқиш ҳосил қилмоқдалар. Айниқса, номлари юқорида қайд қилинган корхоналар ишчи-хизматчилари «оқ олтин» теримида бошқа ҳашарчиларга намуна бўлмоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунига ўртача ўттиз килограмм атрофида пахта термоқда. Уйган хирмонлари эса ўнларча тоннани ташкил этди. Шу кунларда ҳашарчилар сонини янада кўпайтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

М. ҲАМИДОВ.

ВИЛОЯТИМИЗ бўйлаб сафарда юрган «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази Тошкент вилоят бўлмининг кўчма тарғибот-ташвиқот маркази аъзолари шоира Ф. Усмонова (чапдан ўнгга), қизиқчи Ш. Хожиев, актёр А. Жўраев, Амир Темур ўтган йўллар бўйлаб халқаро илмий экспедиция раҳбари Ф. Ашрафхўжаевлар Оққўрғон туманидаги «Гулистон» хўжалиги пахта далаларида.

К. ЎЛМАСОВ олган сурат.

ЮКСАК УНУМ БИЛАН

Юқоричирчиқ туманида пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда. Бу ҳақда туман деҳқончилик-саноат хизмати бошқармаси раиси Жумадулла ҒАФФОРОВ қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Деҳқон учун ҳар бир йил ўзига хос синов. Кўзланган марра ҳеч қачон осонлик билан эгалланмаган. Пахта бебаҳо бойлигимиз. Жорий йилда табиат ўз саҳоватини бободеҳқондан дариғ тутмади. Туманда чигит 15 апрелдаёқ экиб бўлинди. Ниҳоллар май бошларидаёқ яганадан чиқди. Вақти-соатида ишлов берилиб, кеpагича озиқлантирилган, сувга қонган ғўзалар баравж ривожланди, эрта ҳосилга кирди. Чеканка ўз вақтида ўтказилди.

Бу йил ҳосилнинг эрта етилиши ҳисобга олиниб, йиғим-терим мавсумига барвақт тараддуд кўрилди. Дефолиация ҳам эрта бошланди. Ғўза баргини сунъий тўктиришга бағишланган пахтакорларнинг кўргазмали семинар-кенгаши ҳам «Гулистон» халқ корпорациясида ўтказилди. Янги «Тур» кимёвий дориси 1,5 минг гектарда ишлатилди.

Бу йил 7288 гектар ерда пахта етиштирилди. «С-6524» ва «С-6532» пахта навлари экилган майдонлардан камида 27,3 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаганмиз.

Ҳа, бу йилги ҳосилдан умидимиз катта. Туманда маҳаллий шароитимизга қараб иш юритаяпмиз. Бизда ҳосил бирмунча кеч етилади. Шунинг учун 15 сентябрдан қўл теримига тушилди. Мавжуд 130 та «зангори кема» 20 сентябрдан бошлаб далага чиқди.

Пахта теримида «Гулистон» халқ корпорацияси карвонбошилик қилмоқда. Хирмонга кунда 6 фоиз ва ундан ошириб пахта тўкиляпти. Хўжаликнинг Константин Хон, Михаил Кан, Мухан Раҳимбердиев, Жамшид Ибрагимовлар бошлиқ бригадаларининг миришкорлари биринчилардан бўлиб топшириқларини ортиғи билан адо этдилар. «Пўлат от» чавандозлари Б. Саидхонов, Р. Тошбоев, Ж. Янгибоев, Д. Холдоров, Ж. Абдусаматовлар терим суратига қанот бағишламоқдалар.

«Гулистон» хўжалиги пахта тайёрлаш йиллик топшириғини туманда биринчи бўлиб адо этди. Ер-мулкка, меҳнатга янгича муносабат қарор топган жойда, албатта, ютуқлар бўлади. Бултур «Гулистон» халқ корпорациясида оилавий пудрат асосида пахта етиштирганлар яхши ҳосил олган ва мўмай даромад қилишган эди. Бу йил ҳам шу тажрибага амал қилинди. Кўпгина хўжаликларимизда ер ўз ҳақиқий ва содиқ эгаларини топди.

Бугунги кунда пахта теримида 10500 теримчи қатнашмоқда. Шулардан 1600 нафари Паркентдан келган ҳашарчилар. Уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Икки маҳал иссиқ овқат, қулай ётоқ ташкил этилган. Ҳар ўн кунликда ғолиблар аниқланиб, уларга мукофотлар бериб борилмоқда. Терилган пахтанинг ҳақи бевосита жойнинг ўзида теримчиларга топширилаётир. Қўл терими учун 1 сўм 50 тийиндан ҳақ тўланаяпти. Машинада терилган 1 тонна пахта учун 40 сўмдан ҳақ берилмоқда. Далада ишлаётганлар учун маданий-маиший хизмат кўрсатишга ҳам эътибор катта. Хушовоз хонанда ва созандалар дала шийпонларида тез-тез бўлиб, қизиқарли томошалар кўрсатмоқдалар, пахтакорларни янги-янги меҳнат зафарларига руҳлантирмоқдалар.

М. ОБИДОВА,
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

ҲАФТАЛИК TV ТВ TV КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 16

ЎзТВ I
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **Янгиликлар.**
17.40 **«Аждодлар мероси — хазина».** Нажмиддин Кубро.
18.10 «Омилкор инсонлар». Публицистик кўрсатув.
18.35 Футбол шарҳи.
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси «Тановар» миллий рақс ансамблининг концерти.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Мен ва дунё».**
21.35 Тўфон Минуллин. «Алла». Юнус Ражабий номидаги Жиззах вилоят театрининг спектакли.
23.15 Эълонлар.
23.20—23.45 «Ахборот».

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Деҳқон ҳиммати».
19.30 «Йўлингиз бехатар бўлсин!».
20.00 «Шаҳарда дув-дув...».
20.30 «Спорт-тайм».
21.00—23.15 «Асов дарёнинг жиловланиши». Бадиий фильм. 1—2-серияллар.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20—21.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.45—00.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Жаҳон географияси».
21.40 Эълонлар.
21.45 Видео — «О».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Курьер».
23.50 «...яна об-ҳаво ҳақида».
24.00— 00.10 «Постфактум».

СЕШАНБА, 17

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 Болалар учун фильм. «Маринка, Янка ва қирол қасрининг сири».
10.15 Немис тили.
10.45 «Синфдош». Тележурнал.
11.10 **«Биздан озод ва обод Ватан қолсин!».**
11.40 Тўфон Минуллин. «Алла». Юнус Ражабий номидаги Жиззах вилоят театрининг спектакли.
13.20—15.20 «Умидлар йили». Видеоканал.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **Янгиликлар.**
17.40 **«Доно бобо давраси-да».**
18.10 «Лола ҳақида қисса». Мультфильм.
18.20 Мусиқали драмалардан ария ва дуэтлар.
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**
*
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Санъат усталари».** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдухамид Ғофуров.
22.10 «Парвоздаги турна». Бадиий фильм.
23.40 Эълонлар.
23.45—00.10 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Мультфейерверк».
18.45 «Табиат дунёси».
19.35 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.55 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 Видеогид.
21.30 «Теле-ателье-шоу».
21.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.20—24.00 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.45—00.25

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
19.55 «Ўзбектелефильм» кўрсатади. «Самарқанд — менинг ёрқин юлдузим». Премьера.
20.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.25 «Жаҳон ва биз».
22.10 «Кашфиётлар ва ихтиролар». Илмий-маърифий кўрсатув.
22.50 — 23.50 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 18

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Парвоздаги турна». Бадиий фильм.
10.30 Инглиз тили.
11.00 «Янги китоблар».
11.30 «Алифбо сабоқлари».
12.00 «Санъат усталари». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдухамид Ғофуров.
13.10—15.10 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **Янгиликлар.**
17.40 **«Умид учқунлари».** Ўсмирлар учун тележурнал.
18.10 «Шеърий дақиқалар».
18.20 **«Ҳуқуқий жамият сари».**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Спорт хабарномаси.
19.35 Юнус Ражабий номидаги мақомчилар ансамблининг хонандаси Насиба Сатторова куйлайди.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Олтин мерос».** Замахшарий.
21.50 **Ўзбек киносининг 85 йиллигига.** «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
23.20 Эълонлар.
23.25—23.50 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Ўзим ҳақимда...».
19.00 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин!».
20.00 «Янги иқтисод».
20.35 «Тет-а-Тет».
20.55 «Халқ саломатлиги йўлида».
21.40 «Тошкент оқшомида».
22.40—00.10 «Кинематограф».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.45—00.25

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.50 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 19

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
11.00 «Болалар — гуллолалар».
11.20 «Истиқлол адабиёти».
11.50 «Қирқ ҳунар ҳам оз».
12.20 «Ёшлик» студияси. «Фахрийлар — фахримиз».
13.00 **«Истеъдод».** Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг талабаси Улуғбек Полвонов ижро этади.
13.35—15.35 «Маърифат» видеоканали.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **Янгиликлар.**
17.40 **«Сеҳрли мўйқалам».**
18.00 **«Нон таъми».**
18.25 «Қаҳрамон Дадаев». Фильм-концерт.
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 **«Шарқнинг мумтоз мусаввири».** Камолиддин Беҳзод.
19.50 **«Юзма-юз».** Мулоқот.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Туркистон — умумий уйимиз».**
21.30 **Пахтакорлар учун концерт.**
22.10 ЎзТВ хазинасидан. «Шоҳ Эдип». Фильм-спектакль.
23.35 Эълонлар.
23.40—00.05 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Кўнгил».
18.40 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.00 «Ишингиз бароридан келсин!».
19.10 «Теле-ателье-шоу».
19.20 Видео янгиликлари.
19.40 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.15—22.55 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.45
*
ЎзТВ
21.45—23.00 «Етти қария ва бир қиз». Бадиий фильм.
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
23.00—01.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
19.55 «Ёшлик оқшоми».
20.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.35 «Рангинкамон» (тожик тилида).
22.20 «Ўзбекистон — Япония: ҳамкорлик йўли».
23.00 — 00.05 «О, муҳаббат». Мусиқий кинокомедия.

ЖУМА, 20

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 ЎзТВ хазинасидан. «Шоҳ Эдип». Фильм-спектакль.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 «Ёшлик» студияси. «Оқар дарёлар».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Математика.
12.00 «Табиат — ҳаёт сарчашмаси». Кинодастур.
12.40 «Ривоят». Публицистик кўрсатув.
13.00 Миллий кураш бўйича халқаро турнир.
13.30 «Кичкинтой»га хат келди».
14.00—15.10 Пўлат Мўмин. «Қовоқвой билан Чаноқвой». Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **Янгиликлар.**
17.40 Мультфильм.
17.50 **«Митти юлдузлар».**
18.20 **«Тилга эътибор...».**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**
*
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **«Футбол майдонларида».** Афро-Осиё кубоги ўйинлари олдидан.
21.20 **Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Юлдуз Усмонова куйлайди.**
22.20 «Кино. Кино. Кино...».
23.00 Эълонлар.
23.05—23.30 **«Ахборот».**

ЎзТВ II
«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.25 «Бизнес-академия».
19.50 «Самарали изланишлар».
20.30 «Фильмлар ва тақдирлар». Кинокўрсатув (рус тилида).
21.10 «Кимга қанақа?».
21.55—23.10 «Кобра» операцияси». Бадиий фильм.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30—9.00
* * *
18.20—21.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.45—01.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
«ОМАД» таништиради:
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Компьютер -Осиё».
21.20 «Кулгига нима етсин!».
21.45 «Америка юлдузлари».
22.15 Эълонлар.
22.20 «Даракчи».
22.30 Эълонлар.
22.35 — 00.15 Видео — «О».

ШАНБА, 21

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 «Шайтонвачча». Бадиий фильм.
10.15 «Оналар мактаби».
10.45 **«Қўғирчоқлар — менинг дўстларим».**
11.20 **«Таъзим Сизга».** Мусиқий дастур.
12.10 **«Салом, фестиваль!».**
12.40 **«Латиф Файзиев».** Ҳужжатли фильм.
13.20 «Халқ ижодиёти».
13.50—15.50 «Санъат сеҳри». Видеоканал.
*
15.50 Кўрсатувлар тартиби.
15.55 **Футбол бўйича Афро-Осиё кубоги. Ўзбекистон — Нигерия.** «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.
17.55 **«Маҳалламиз болалари».**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган «Ялла» ансамблининг концерти.
20.00 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Футбол бўйича Афро-Осиё кубоги. Ўзбекистон — Нигерия** (ёзиб олинган).
22.30 Мусиқий танаффус.
22.50 **«Тунги ёғду».** Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Табиат дунёси».
10.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.25 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 Видеогид.
12.00 «Теле-ателье-шоу».
12.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.50 «Кинонигоҳ».
14.30—18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

«Тошкент» студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 Телефильм.
19.25 «Ҳамкасблар».
19.55 «Менинг кўчам».
20.10 «Коллекция».
20.45 «Меъморлар».
21.35—23.05 «Кинематограф».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20—21.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
21.45—00.25

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Қалбим кўри».
10.40 Болалар учун фильм. «Петров ва Васечкиннинг ажойиб саргузаштлари». 1 ва 2-сериялар.
12.55 «Мусиқий учрашувлар».
13.25 — 14.15 «Замандас» (қозоқ тилида).
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мульткарусель».
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.20 «Монитор-Осиё».
21.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.15 «Глобус».
21.45 «Яшайман... Куйлайман... Севаман...»
22.35 «Бу ажиб дунё».
22.55 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
23.05 — 00.35 «Аёллар салтанати». Бадиий фильм.

ЯКШАНБА, 22

ЎзТВ I
7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
9.00 **«Камалак».** Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Спорт кўрсатувлари: **1. «Шоҳруҳ» клуби. 2. «Жаҳон жанговар санъатлари».**
12.00 «Цирк! Цирк! Цирк!».
12.45 «Насриддиннинг 41-пашшаси». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
13.30—14.10 «Актёрлар ва роллар». Н. Олимов.
* * *
17.25 Кўрсатувлар тартиби.
17.30 **«Томоша»** ахбороти.
17.45 Мультфильм.
17.55 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.35 **«Ойнаи жаҳонда».**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Панорама»** (рус тилида).
19.30 Эълонлар.
19.35 **«Танишинг, янги дастур: «Парвоз».**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ҳафтанома».**
21.00 Эълонлар.
21.05 **«Тимсол»** видеоканали.
22.35 ЎзТВ экранида кинокомедия. «Фаввора».
24.00—00.30 **«Ҳафтанома».**

ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:
10.00 «Омад» тақвими.
10.05 «Кўнгил».
10.10 «Муҳаббатга ошно қалблар».
10.30 «Ишингиз бароридан келсин!».
10.40 «Теле-ателье-шоу».
10.50 Видео янгиликлари.
11.10 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
12.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.45—14.25 «Кинонигоҳ».
* * *
17.00 «Совға».
17.30 «Салом, ёшлар!».
18.10 «Жаҳон географияси».
19.00 Эълонлар.
19.05 Видео—«О».
20.45 Эълонлар.
20.50 «Курьер».
21.10 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.20 «Постфактум».
21.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 «Автосалон».
22.10 «Кулгига нима етсин!».
22.35 Эълонлар.
22.40 «Даракчи».
22.50 Эълонлар.
22.55—00.35 Видео—«О».

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.20—22.50
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.55—00.40

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!» Мультфильм.
10.30 «Жонли сайёра».
11.00 «Менинг кўчам».
11.15 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.45 «Куз наволари». Телефильм.
13.05 «Ғазалхон ёшлигим».
13.35 — 13.45 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
***
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
*
19.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.05 «Саҳий хонадонда».
20.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.45 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.55 «Чинсэн».
22.40 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
23.10—00.25 «Касалхона». Бадиий фильм.

● Футбол

СЎНГГИ ЎЙИНЛАР АНИҚЛАЙДИ

● УЧ МЕДАЛГА УЧ ДАЪВОГАР, ЛЕКИН ОЛТИН КИМГА-Ю, КУМУШ, БРОНЗА МЕДАЛЛАРИ КИМГА ТЕГАРКИН?

Бугунга келиб футбол мухлисларини ана шу жумбоқ ўйлантирмоқда. Ўтган чоршанба куни «Пахтакор» ўйингоҳида майдон эгалари Фарғонанинг «Нефтчи» клуби билан кечиктирилган ўйинни ўтказишди. Учрашув мезбонларнинг тўла устунлигида ўтди. 5-минутда майдон эгалари ҳисобда олдинга чиқиб олишди. Дилмурод Назаров биринчи тўп муаллифи бўлди. 42-минутда меҳмонлар ўйин қоидасини бузганликлари учун 11-метрлик жарима билан жазоландилар. Бу вазифани беҳато бажарган Дилмурод Назаров ҳисобни 2:0 га етказди. Иккинчи бўлим бошланиши биланоқ Абдуқаҳҳор Маъруфалиев учинчи тўпни киритди. «Пахтакор»нинг «Нефтчи» устидан ғалабаси нафақат унинг мухлисларини балки МСХК ва Наманганнинг «Навбаҳор» ишқибозларини ҳам беҳад қувонтирди. Самарқандда «Динамо» меҳмони бўлган ва 2:0 ҳисобида ғолиб келган «Навбаҳор» «Нефтчи»га етиб олди. Ҳозиргача МСХК жамоасида 64 та, «Нефтчи» ва «Навбаҳор»да 63 та дан очко бор. Бугун ва эртага 27 тур ўйинлари бўлади. Наманганликлар учрашув ўтказмай уч очкога эга бўладилар. Уларнинг бу турдаги рақиби чемпионат учрашувларидан четлатилган Бухоронинг «Нурафшон» клуби эди. «Нефтчи» эса эртага Тошкентда МСХК га қарши майдонга тушади. Бу ўйин ҳар иккала жамоа учун нақадар аҳамиятли эканини футболчилар ҳам, мухлислар ҳам яхши тушунадилар. 21 октябрда Фарғонада бўлиб ўтадиган «Нефтчи» — «Навбаҳор» учрашуви ҳам сўзсиз медаллар тақсимотига таъсир этади.

Яна бир кечиктирилган учрашув бўлди. Марғилонда «Атласчи» клуби « Янгиерни» қабул қилиб 3:0 ҳисобида устун келди.

У. ШАРОПОВ.

Дам олиш саҳифаси

ОЛАМ, ОДАМ, ОДАТ...

Дам олиш саҳифаси

ТОЛЕНОМА

Инсон она табиат фарзанди. Шундай экан ҳар кимнинг феъл-атвори у қай фаслда туғилгани билан алоқадор экан.

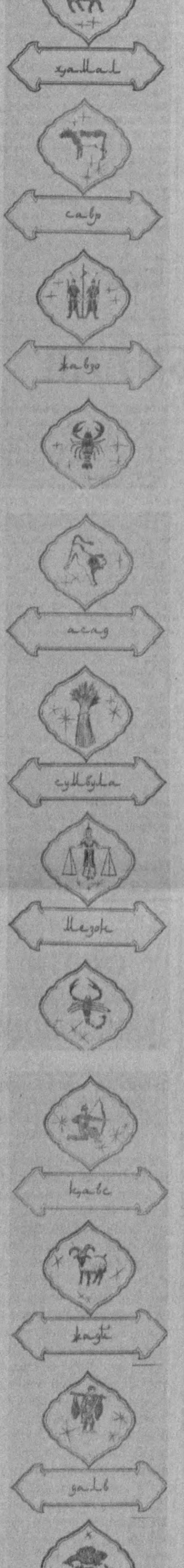

ҲАМАЛ (март)да туғилганлар. Умид ва орзулар куртак ёзган бўлади, орзуларингиз дарахт япроқлари каби кўпдир. Ҳамиша тинчлик, хотиржамликда яшайсиз. Аммо яхши яшашингиз учун тиришиб меҳнат қилишингиз керак, бирон вақт тиним нималигини билмасдан кун кечирасиз.

САВР (апрель)да туғилганлар. Сизга ҳамиша самимийлик ва поклик ҳосдир. Атрофингизда дўстларингиз беҳад бўлади. Ўзгалар учун баъзан жонингизни қурбон қилишга ҳам тайёрсиз. Ўзингизнинг яхши табиатингиз билан доимо хурсандчиликда яшайсиз.

ЖАВЗО (май)да туғилганлар. Сиз уйқу ва рўё билан машғулсиз. Ҳаётингизда қийинчиликлар мавжуддир. Лекин ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ эканлигини унутманг. Ҳаётингиз баҳори кутиб турибди.

САРАТОН (июн)да туғилганлар. Сизга барвақт ўриндан туриш фойдалидир. Агар шунга одат қилсангиз ҳаётингиз бахтли ва яхши ўтади. Ҳиссиёт, гина (кудурат) одатларини ўзингиздан йироқлаштиринг. Сизнинг буюклигингиз одамларни кечира билишингиздадир. Атрофингизда дўстларингиз кўп бўлади, лекин дунё деб дўстлардан кечмаслигингиз керак.

АСАД (июль)да туғилганлар. Кўққисдан бирон кулфат келса, ташвишга тушмаслигингиз керак. Сизнинг инжа дийдорингизни кўришга шайдолар кўп, сизга етишишни ўзларининг шойиста орзулари деб биладилар. Лекин ҳаёт беш кунлик деб асло ўйламанг, кайфу сафога берилманг.

СУНБУЛА (август)да туғилганлар. Ҳар бир сўзни ўзингизга олманг, девордай гунг ҳам бўлманг. Инсон улуғдир, қалби ила янада улуғ. Оилангиз сизга таяниб, катта умид билан яшайди. Агар ўзингизга яхшироқ эътибор берсангиз, қанчалар истеъдод соҳиби эканлигингиз намоён бўлади.

МЕЗОН (сентябрь) да туғилганлар. Дилингизни азизлар ишқига боғланг. Зеболигингиз ойнадан равшан, ҳар нарсадан гўзаллик изланг. Яшашга ва шижоатга қодирсиз. Сизни катта ғалабалар кутиб турибди. Доимо келажакка интилиб, мағрур яшашингиз керак.

АҚРАБ (октябрь)да туғилганлар. Илму донишда шойиста инсонсиз. Илм ўрганишдан зерикманг, зеро илм сизни ёруғлик ва бахт сари элтувчи. Сиз савр ойида туғилганлар билан жуда яқинсиз. Шу ойда туғилганлар билан кўпроқ дўстлашсангиз, сизга ҳамиша омад кулиб боқгусидир.

ҚАВС (ноябрь)да туғилганлар. Иродали инсонлигингиз ва жиддийлигингиз сизга кўпинча муваффақият келтиради. Баъзан дўстларингизни арзимас сабаб билан ранжитиб қўйиш одатингиз бор, сўнгра ўзингиздан норози бўлиб юрасиз. Инчунун, пашшадан фил ясаётганингизни сезмайсиз.

ЖАДИЙ (декабрь)да туғилганлар. Бахтингиз ва муваффақиятингиз дўстларингизнинг сизга ҳурматидадир. Турмуш ўртоғингиз билан камроқ маслаҳатлашинг. Қийинчиликлардан қўрқманг, бахт-саодат эшиклари очиқ.

ДАЛВ (январь)да туғилганлар. Гўёки сизни турмуш ташвишлари қийнаб қўйгандай. Лекин сиз ҳаётга ишонч билан қаранг. Яқинларингиз билан яхши муносабатда бўлинг. Турмуш ўртоғингиз сизга вафодор, уни ўзингиздан узоқлаштирманг. Ширин сўзлаб, унинг қалбини ром айланг, сизга бўлган муҳаббатнинг ортишига ҳаракат қилинг.

ҲУТ (февраль)да туғилганлар. Сиз баҳор остонасида дунёга келдингиз. Шунинг учун шодлик ва ғам муштарак бўлишини унутманг. Дўстлар билан суҳбат қуриш сизни шодлик сари етаклайди. Дўстларга ва оила аъзоларингизга суяниб яшашга одатланинг.

Дарий тилидаги «Сабун» ойномасидан.

ДУНЁДАГИ ТИЛЛАР ҲАҚИДА

ЮНЕСКОнинг хабар беришича, ер юзида 2 мингга яқин тил ва шевалар бор. Улар орасида энг мураккаблари:

- Чиппев (Шимолий Америкадаги Миннесота ҳиндилари) тили бўлиб, 6 мингтагача феъл шаклларига эга.
- Хитой тилида 50 мингта иероглиф (ҳарф шакллари) бор.
- Таркиби жиҳатдан энг содда тил гавай тилидир. Унда фақат олтита унли ва бешта унсиз товушлар бор, холос. Шунинг учун ҳам бу тилни ўрганиш ниҳоятда қийин.
- Ер юзида хитой тили энг кўп тарқалган тил ҳисобланади. 700 миллионга яқин киши шу тилда сўзлашади. Инглиз тилида 250 миллиондан кўпроқ, ҳинд ва урду тилларида 280 миллион киши сўзлашади.
- Энг «мулойим» тил Гренландияда яшайдиган эскимослар тили ҳисобланади. Эскимослар сўкиш нималигини умуман билмайдилар.
- Доминика оролида яшайдиган аёллар алоҳида, эркаклар алоҳида тилларда сўзлашадилар.
- Канар оролларидан бири — Лагомерада яшайдиган аҳоли хуштак чалиб гаплашади. Хуштак ёрдамида улар узоқда яшайдиган танишларига айтмоқчи бўлган гапларини етказадилар.
- Дунёда энг кўп тарқалган «А» товушидир. У барча тилларда ҳам бор.
- Римдаги Ватикан кутубхоналарининг бош хазиначиси кардинал Жузеппе Гаспар Мецофанти (1774 — 1849) энг кўп тилларнинг билағони бўлган. У 114 та тил ва 72 та шевадан таржима қилган, 39 та тилда гаплашган, 11 та тилда бемалол суҳбат қурган.
- Копенгаген дорилфунуни профессори Расмус Кристиан Раск (1787 — 1832) 230 та тилда гаплаша олган ва ўнлаб тилларнинг луғати ва грамматикасини тузган.

Уйқу жой танламас.

Даврон АҲМАД сурат-лавҳалари.

КИМЛИГИНГИЗ ИМЗОИНГИЗДАН МАЪЛУМ

«Коинотга нигоҳи етган инсон ҳали ўзини тўла-тўкис англаб етмаган», — деган гапдан ранжимаслик керак. Ҳар бир одам шу қадар синоатлар коники, унинг ботиний ва зоҳирий олами кашф этилгани сайин жумбоқлар ҳам кўпаяверади. Саволлар туғилаверади.

Туғилажак саволларга жавоб излаш, ўзлигини кўпроқ, тугалроқ англаш йўлида не-не кашфиётлар қилмаган дейсиз, одамзод!

Графология — хати орқали феълини аниқлаш ана шундай уринишлардан бири.

Бир варақ ёзувга кўз ташлаб кишининг ақлий қобилияти, можози, ўжар ё муросасозлиги, тежамли-тежамсизлиги, саришта-сариштасизлиги ҳақида дастлабки хулосалар чиқариш мумкин. Имзо ҳам ёзув. Жажжигина, қисқагина, лўндагина ёзув. Бироқ, уни кишининг феъли, дунёқараши, ички оламини батафсил акс эттирувчи кўзгу дейиш ҳам мумкин. Шу маънода имзони кафтдаги чизиқларга тенг қўйиш мумкин. Кафт — кишининг ўтмиши, ҳис-туйғулари, имкониятлари, ҳатто келажаги акс этган харита бўлса, имзо маънавий-руҳий оламнинг тажассуми.

Одамлар орасидаги ҳар қандай муносабат танишувдан бошланади. Танишувнинг эса чеки йўқ. Қирқ йил бир ёстиққа бош қўйган эр ё хотин бир-бировини тўла билмаса ажабланарли эмас. Лекин имзо янги танишингиз ҳақида бир дунё маълумот берадики, бу, танишув жараёнини енгиллаштиради, рўпарангиздаги ноаён шахснинг аъмолини кўп жиҳатдан аёнлаштиради.

Хизмат юзасидан қамоқхонага кириб шафқатсиз қотилликка қўл урган жиноятчи билан танишишга тўғри келди. Суҳбат асносида ундан қилмишига яраша афсус-надомат, пушаймонлик эшитаман деб ҳарчанд уриндим. Умидларим пучга чиқди. Қотил тавба қилишни хаёлига келтирмади.

— Ўлгудай баттол одам экансиз-е! — деб юбордим ранжиганимни яширмай. Кейин ён дафтаримни унга томон сурдим. — Эсдалик учун имзо қўйинг.

Икки соат давомида не мавзуларда суҳбатлашиб хаёлимга келмаган қўрқув унинг имзосини кўрганда бирдан вужудимни музлатиб юборди. Анчагина гажакдор имзонинг уч жойидан тикка тортилган чизиқ ялонғочланган ханжар тиғидек кўриниб кетди, кўзимга...

Бу — имзони ўқишдаги белгилардан бири. Яъни, тикка чизиқ (унинг кўп-камлиги) кишининг феълида қайсарлик, шафқатсизлик, юмшоқ қилиб айтганда, бир сўзлилик кучли эканидан далолат беради. Ўта қисқа ва содда имзо тўпорилик, жиззакилик, ҳатто руҳий хасталик аломати бўлса, имзонинг узун ва жимжимадорлиги кишининг ўта синчковлигидан, қатъиятлилигидан, инжиқлигидан далолат беради. (Касб тақозосига кўра, масалан, ҳисобчилар, кассирлар имзосининг қисқалиги мустасно ҳолат.)

Бош ҳарфдан сўнг нуқта қўйилган имзолар кўп учрайди. Бу — кишининг мулоҳазакорлигини, бошлаётган ишини охиригача тошу тарозига солиб кўришга одатланганини англатади. Имзонинг ўртасида, аксари охирида келадиган нота калитини эслатувчи шакллар (кўпроқ аёл-қизларда) имзо эгасининг бадиий ижодга — рақс, мусиқа, сураткашлик, шеър ёзиш кабиларга — мойиллигини кўрсатади.

Умуман, имзони ўқишнинг шартлари талайгина. Бу «алифбо»ни ўзлаштирган одам ҳар қандай имзо соҳибининг иқтисодий таъминланганлик даражасини, тежамкорлик, сарамжон-сариштали бобидаги лаёқатини, қандай касб-корга муносиблигини ҳатто такаббур ё камтаринлигини, муғомбир ё соддалигини ва бошқа кўплаб хусусиятларини англаб олишга қийналмайди. Бунинг учун, табиий, доимий машқ қилиб туришга, имзолар тўплашга, уларни қиёсий ўрганишга тўғри келади.

Шуни ҳам эслатиб ўтиш лозимки, кишиларнинг кийиниши, қадам олиши, қўл олишиб кўришиши, суҳбат чоғидаги ҳатти-ҳаракатлари ҳам ўша одамнинг ўзи истайдими-йўқми, унинг бутун ички дунёсини, ўзлигини кўз-кўз қилиб туради. Шунча манбадан йиғилган ахборот имзода мужассам топган маълумотларга чоғиштирилса, исталган киши ҳақидаги таассуротингиз янаям тугал бўлиши, аниқроғи, тугал бўлишига яқинлашиши имконияти ортади. Зеро, ҳар банда ҳақидаги тугал маълумот ёлғиз Яратган Эгамизга аёндир.

Хуршид ДЎСТМУҲАММАД.

● Бу — қизиқ

ТЎТИҚУШЛАР ҚУРБОНИ

Тўтиқушлар боқувчи Мануэль Декостаснинг ўлими фожиали бўлди. У қушхонага кирганда ўзининг амазонка тўтиқушлари бараварига талаб, ўлгунча чўқишди.

Коста-Рикадаги Сан Хосе шаҳри маъмурларининг гапига қараганда 42 ёшли Декостас одатдагидек қушхонани тозаламоқчи бўлган. Декостас сочини бўяган янгича бўёқнинг ҳиди қушларга ёқмаган чамаси. Паррандалар катакка бегона ва хавфли одам кириб қолди деб талашган дея тахмин қилинмоқда.

ҚИЗИЛ РАНГ МАН ҚИЛИНГАН

Шри Ланканинг баъзи ҳудудларида қизил ранг ман қилинган.

Жанубий соҳил бўйидаги айрим шаҳарларда қизил рангли кийим киювчиларга жиноий жазо белгиланган, чунки бу ранг бахтсизлик келтиради, деб ҳисобланади.

ТИМСОҲ УЧУН ДЎСТИДАН КЕЧДИ

Ҳайвонларни яхши кўрувчи австралиялик Жоури Родес ўзининг қадрдон дўстини отиб ўлдирди, унинг айби — тимсоҳингдан бадбўй ҳид келаяпти, дегани бўлди.

Полициянинг гапларига қараганда, Перт шаҳрилик Родес ва Лео Белден уй орқасида боқилаётган тимсоҳ ҳақида суҳбатлашишарди. Белден дўстига «Тимсоҳинг уйимга жуда яқин жойда, унинг қўланса ҳидига чидаб бўлмаяпти» деб шикоят қилганда, Родес дўстини 38 калибрли тўппонча билан отиб ташлаган.

ҚУРБАҚА СУВНИ ҚАНДАЙ ИЧАДИ?

Қурбақанинг сув ичмаслигини кўплар билади. Агар у қуруқликда узоқ сақланса бутун оғирлигининг учдан бир қисмига тенг оғирлигини йўқотади. Бундай қурбақа сувга қўйиб юборилса дарров аввалги ҳолатига қайтади. Зоолог олимлар буни қуйидагича аниқладилар. Чанқаб қолган қурбақани радиоактив изотопли махсус модда аралаштирилган сувга солдилар. Бу модда тери орқали бақа ичига сингиши мумкин эмасди. Тажрибадан кейин қурбақа ошқозонининг радиоактивлик даражасини ўлчаганларида унинг оғзи билан жуда оз миқдорда сув ичганлиги ва асосан сувни териси орқали сингдирилгани маълум бўлди.

КИМ КУЧЛИ?

ЕР юзида энг кучли мавжудот фил деб ҳисобланади. У оғирлиги 12-15 тонналик, яъни ўз вазнига нисбатан 3-4 баравар юкларнинг жойини ўзгартира олади. Бироқ бу дунёда ҳамма нарса нисбатдир. Машқ қилган кишилар ҳам оғирлиги 400 килограммли харсангни бемалол сура олади. Бу эса уларнинг вазнига нисбатан 5-6 баравар кўпдир. Шу жиҳати ҳисобга олинадиган бўлса чумолилар бундан ҳам кучлидир. Улар ўз вазнига нисбатан 50 баравар оғир бўлган нарсаларни бемалол тортиб кетаверади. Қўнғизларнинг айрим турлари янада бақувват кўринади. Улар ўзига қараганда 100 баравар оғир юкни ташиб кета олади.

БУХОРОНИНГ ҚОРАКЎЛИ ҚАДИМИЙМИ?

АКАДЕМИК Яҳё Ғуломов ва қадимшунос Ўткир Исломовлар Қоракўл туманидан 30-40 чақирим жанубий-ғарбда жойлашган Катта ва Кичик Тузконда олиб борган тадқиқотлар натижасида одамларнинг турар-жойлари аниқланган. Чайласимон кўринишдаги маданийлашган уй қолдиқлари бундан 7-8 минг йил илгари бунёд этилган экан. Биз бўлса Бухоро шаҳри икки минг ёшдами ёки бор-йўғи 1400 йил бўлдими, деб баҳслашиб юрибмиз-а. Тарих барибир ўз сирини очади, ахир бу кўҳна Турон...

БУХОРО ДЕГАНИ НИМА?

Қизиқ-да, ҳар ким ўзи хуш кўрадиган қадим шаҳарлар номи нимани англатишини билишни истайди. Масалан, Бухоро... Оддий уч бўғинли сўз. Атоқли от, лекин соф туркий сўз. Суғдийча «буғ» ёки «бағ» ва «оро» сўзларидан тузилган. «Буғ — Тангри», «оро — сайқал ёки оро бериб» деган маъноларни англатаркан. Хуллас, Бухоро ёки Бухоро — «Тангри сайқаллаган жой» дегани экан. «Буғ» сўзининг ҳам алоқаси бор, аммо, бу ҳақда кейин...

● Сирли сонлар

ТЎҚҚИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

Оддийгина 9. Кундалик ҳаётимизда бу сонни жуда кўп ишлатамиз. Лекин ана шу сонларнинг «шоҳи»да ҳам сир борлигини илғаймизми? Йўқ, ҳар доим мўъжизани ташқаридан аллакимлардан излаймиз, Балки, шу сабабдан тўққизни билмаймиз. Бугун шу ҳақда, ҳаётий кузатувларга асосланиб ҳикоя қиламиз.

Тўққизни ёзинг ва ана шу сондан сўнг ҳеч қачон ҳатта сон келмаслигини синаб кўринг, яъни 9870 каби... 9-сонлар «ўрмони»нинг «шоҳи». Тўққизга қайси сонни кўпайтирсангиз ҳам йиғиндини бир-бирига қўшсангиз тўққиз чиқаверади. 9х3=27=2+7=9, 9х5=45=4+5=9...

Шоирлар шеърга солган «ўн саккиз минг олам ошиб...» мисрасидаги бир билан саккизни қўшсангиз ҳам, қўлингизнинг кафтидаги арабча саккиз ва бир сонларини қўшсангиз ҳам 9.

Хўш, ҳаётимизда 9 билан боғлиқ яна қандай жиҳатлар бор. Мисол, учун бир йил 12 ойдан, бир кеча-кундуз 24 соатдан иборат, 12+24=36=3+6=9. Уч билан олтининг тўққизга қандай алоқаси бор дерсиз, афсуски тўққиздан кичик сонларнинг барчаси «шоҳ» учун хизмат қилади, шу туфайли биз ҳам ҳикояни тўққиздан бошладик. Айнан уч билан олтининг йиғиндиси тўққизни кўрсатадиган жиҳатлар инсон умрида жуда ҳам бисёр. Пайғамбаримиз Муҳаммад саллоллоҳу алайҳи вассалам жаноблари оламдан ўтганда олтмиш уч ёшда дея давра кўтарилган. Пайғамбаримиз дорилфанодан дорилбақога риҳлат қилганларида олтмиш уч ёшга қадам қўйган. Жумлаи-мўминлар Пайғамбар ёшига етганлик муносабати билан «Пайғамбар тўйи» қиладилар. 63=6+3=9. Худди шунингдек мусулмонлар ҳар йил ўн бир кунда силжиб келувчи «ҳижрий-қамарий» йил ҳисоби бўйича рамазон ойида рўза тутадилар. Мунтазам рўза тутувчи киши 36 йил давомида бутун 12 ойни «кезиб» бўларкан. 36=3+6=9.

Самарқанд шаҳридаги руҳлар масканни «Шоҳи-зинда» номли мақбаралар мажмуи неча-неча замонлардан буён дунё аҳлини ўзига ром этиб келади. Шу жойда Муҳаммад саллолоҳу алайҳи вассалам жанобларининг қариндоши, диний ва дунёвий илмлар соҳиби Қусом ибн Аббос ҳам дафн қилинган. Бу мақбаралар мажмуини улуғ соҳибқирон Амир Темур зоти олийлари қурдирган. Унинг кириш қисмида мўъжизавий зинапоя бор. Зинапоянинг нечталиги хусусида асрлар мобайнида баҳс юритилади. Бировлар 40 та деса, баъзилар 41 та дейди. Шуниси қизиқки, бу сирли зинапоя 36 поғонадан ташкил топган. 36=3+6=9.

Тўққизнинг ўзимизга боғлиқ жойи ҳам борми, яъни яққолроқ кўзга ташланадиган... Яшанг, топдингиз, одам боласи борки, мабодо худо кўрсатмасин чала туғилмаса, роппа-роса тўқиз ой, тўққиз кун, тўққиз соат, тўққиз дақиқа, ана борингки тўққиз сонияда дунёга келади. 5 та тўққизни қўшиб 45 ҳосил қиласиз, 4+5=9. Бир кеча-кундуздаги 24 соатни 60 дақиқага кўпайтиринг: 1440=1+4+4=9, ёки ярим кунлик умримизни 12 соат деб олсак ва уни ҳам 60 га кўпайтирсак, 720=7+2 =9 дақиқа чиқади... Қолгани оддий ҳисоб.

Фалакшунослар қуёш тизимида қуёш атрофини турли вақт оралиғида айланиб ўтувчи 9 та сайёра мавжудлигини аллақачон аниқлаганлар. Бу сайёралар ҳақида турли ривоятлар ҳам яратилган. Халқимиз илгаридан бу тўққиз сайёра тўғрисида тушунчага эга бўлганлар. Шунинг учун ҳам Зуҳрога қараб (Меркурий) тонг отганлигини биладилар... Ер курраси қуёш атрофида 365 кунда бир маротаба айланиб чиқиши ҳам барчага маълум. Лекин, нега 3 билан олтини қўшсангиз тўққиз чиқади-ю, беш ортиқча, асло ортиқ эмас, зеро Аллоҳ ҳамма нарсани билгувчидир. Бандаларининг кўнглига у ўзи истаганча миқдорда илм солади. Албатта, ҳаракатдан баракат, аммо юқорида айтилган 5 сони — бу беш вақт намоз белгисидур. Қолаверса, ҳар бир йилимиз 4 соат зиёд, бешга 4ни қўшсангиз ҳам... Агар, ўша беш кундаги 24 соатни бир-бирига қўшсангиз 270 (2+7) соат ва дақиқалар эса 7200 дақиқа (7+2) чиқади. Яна ўша ҳисоб-китоб.

Нега, нега бунчалик тўққиз сони буюк? Барча сонлар нега айнан тўққиз учун «мардикор». Инсон қайси ҳайвоннинг гўштини кўп истеъмол қилиб, унинг сути, қатиғи, сариёғини яхши кўради? Сигир ёки «Бақара», Қуръони каримдаги ушбу ном билан аталувчи сурада «Ақлингизни юргизмайсизларми?» (44-оят, «Бақара» сураси) дейилади. Сигир неча ойда туғади???

Хуллас, сизни толиқтирмай, шу ерда хотима ясашга қарор қилдик. Зеро, тўққиз сонларнинг «шоҳи» бўлгани каби инсон ернинг «шоҳи»дир. Барча сонлар тўққизга бўйсунгани каби, ердаги жами нарсалар (тўққиз ҳам) инсонга хизмат қилади. Бироқ, инсон кимга хизмат қилади, ана бу жумбоққа пайғамбарларимиз жуда кўп бора жавоб айтишган. Қуръони Каримни ўқисангиз ўша жавобни топасиз. Биз эса шуни таъкидламоқчимиз, бир-бирингизга фақат яхшиликни ўйланг, яхшиликдан гапиринг, яхшиликни ният қилинг, токи бировга қилмоқчи бўлган ёмонлигингиз сизга қасос бўлиб қайтмагай. Ана энди тана ҳароратингизни ўлчанг. Асбоб мили 36 (3+6=?) даражани кўрсатаётган бўлса, умрингиз ва ризқу насибангиз зиёда бўлсин. 9 борасида гап кўп эди, қисқа баён этдик...

Тўлқин ЁРҚУЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 32-57-27.

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0439. Ҳажми — 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00. 1 2 3 4 5 6